

Gospodarski načrt 1980 sprejet

(Nadaljevanje s 3. strani)

- 4 % pa za potrebe, ki jih določijo temeljne organizacije,
- del za potrebe, ki jih določijo TOZD, se razporedi: 60 % za družbeno usmerjeno graditev, 40 % za individualno graditev,
- da bomo pridobili zadostno in več sredstev, bomo redno mesečno tisti del, ki je namenjen za družbeno usmerjeno gradnjo vračali v banko, in si tako pridobili pravico do kreditov. Tako bomo najbolje oplemenitili sredstva,
- če se bo izkazalo, da na področju občine Radovljica v letu 1980/81 ne bo možno kupiti stanovanj, bomo 50 % sredstev namenjenih za nakup stanovanj v družbeni lasti razdelili kot kredite za individualno gradnjo.
- 6.2 — Za razširitev lastnih kapacitet, obstoječe pa posodobiti in dopolnjevati, bomo v letu 1980 vlagali sredstva v naslednje objekte družbenega standarda:
 - nabava 10 kom prikolic IMV,
 - poiskati možnost nakupa zidanih objektov,
 - obnova dveh hišic v Selcah.
- Sredstva skupne porabe za navedene namene družbenega standarda združujemo skladno s samoupravnimi sporazumi.
- Plan virov sredstev za investicije v stanovanjsko gradnjo in objekte za skupno porabo so naslednja v 000 din:

Naziv	TSM	TŠO	TPL	TTR	TIE	TVZ	DSSS
Stanovanjska sred.	8.450	3.500	1.200	800	550	350	950
Objekte skup. por.	3.900	1.500	600	400	400	400	600
Skupaj	12.350	5.000	1.800	1.200	950	1.550	1.100

ANEKS:

Zaradi izredno težkega gospodarskega stanja doma in v tujini, sta bistveno popravljene in dopolnjene zvezna in republiška resolucija o politiki uresničevanja družbenega plana za leto 1980.

Na posvetu, 14. januarja t. l., na občinski skupščini je bilo sklenjeno, da se morajo temu primerno uskladiti letni gospodarski načrti za leto 1980 vseh temeljnih organizacij.

Plani naših temeljnih organizacij ne odstopajo od teh dopolnjenih resolucij, razen v primeru zaposlovanja in investicijskih naložb.

Glede na to so delavski sveti sprejeli naslednjo dopolnitev k letnemu gospodarskemu načrtu:

1. Da utrdimo svojo gospodarsko moč, s tem pa vse naše skupnosti, bomo pripravili istočasno z zaključnim računom za leto 1979 uvrstitveni načrt za vse temeljne organizacije, ki ga bomo obravnavali in sprejeli istočasno z zaključnim računom 1979 v februarju 1980.

2. Naša rast zaposlovanja v letu 1980 ima svoje potrebe v tehle gibanjih in odstopa od resolucijske zaradi tega:

- ker razvijamo nove dejavnosti in smo glede na proizvodni program pretežno izvozno usmerjeni,

- odpiramo nove prodajne zmogljivosti v drugih republikah, ki imajo druga, v tem primeru ugodnejša stališča.

3. Rast investicij je pogojena z združevanjem sredstev, če do združevanja ne bo prišlo, investicije ne bodo realizirane, te so:

- izgradnja tovarne v Sarajevu za smučarske vezi: ELAN — UNIS,

- izgradnja trgovine v Zagrebu: ELAN — PEKO — TO — PER — UNIVERSALE — RAŠICA — ELKROJ,

- izgradnja ELAN — VERIGA — PLAMEN —

Ta dopolnitev je sestavni del gospodarskega načrta za leto 1980.



Novo skladišče plina

Kaj kupujemo in jemo?

Precejšen del družinskega proračuna potrošimo za hrano in ni nam vseeno kaj jemo. Ali pa? Vprašajmo se kolikokrat smo zapisali svojo pripombo v knjigo pritožb, ki jo dobimo v vsaki trgovini, kolikokrat smo v potrošniškem svetu izpostavili vprašanje kvalitete hrane in kolikokrat smo se v krogu družine upravičeno hudovali in razburjali nad njo.

Tudi veterinarska inšpekcija skupščine občine Radovljica je v preteklem letu z občasnimi kontrolami ugotavljala slabšanje kvalitete predvsem poltrajnih mesnih izdelkov kot so klobase in salame šunkarice. Zato je izvedla akcijo in izvršila kemijski pregled kravic, hrenovk in pečenic tistih proizvajalcev, ki oskrbujejo našo in jeseniško občino.

Kaj so analize pokazale? Kravice so bile po pečenju primerne okusa, razen krvavice Klavnice Radovljica, ki je bila rahlo zatohla.

Hrenovke naj bi po pravilniku izdelovali iz 70 % mesnega testa I., II., in III. kate-

gorije pri čemer lahko 20 % mesnega testa nadomestijo z mletim svinjskim mesom I. in II. kategorije, in 30 % masti. Le izdelek Merkatorja je ustrezal kriterijem, vse ostale hrenovke so vsebovale preveč maščob, hrenovka Klavnice Radovljica pa preveč vode. Nič boljše ni bilo s pečenicami. Te bi morali delati iz debelo rezanega svinjskega mesa I. in II. kategorije, 30 % mastnih tkiv in dodatnih surovin, vendar so jo po tem »receptu« pripravili le v Mesoizdelkih iz Skofje Loke. Pečenica klavnice Radovljica je premastna celo za 14 %.

Inšpekcijske službe so se že odločile za poostreno in usklajeno akcijo v tem letu.

»Skrjni čas je, da proizvajalci mesnih izdelkov prenehajo s prakso slabšanja kvalitete izdelkov zaradi dviga odkupnih cen živine in borbo z rentabilnostjo na račun kupcev«, je rečeno v poročilu veterinarske inšpekcije.

Kaj porečemo pa mi, potrošniki?



Kvaliteta smuči v letu 1979 dobra

Če ocenjujemo kvaliteto nekoga obdobja, običajno primerjamo količino izdelkov II. vrste ali izmeta, stroške ter kvaliteto I. vrste oz. reklamacije izdelkov.

Najbolj nas zanima tisto prvo, ker je količina slabe kvalitete in stroški zaradi tega najbolj otipljiv podatek. Stroškovno gledano se je v letu 1979 delalo dobro: dejanski stroški v absolutnem znesku zaradi slabe kvalitete (I. b in II. vrsta, izmet), so za 7 % nižji od tistih v letu 1978, če pa samo za primerjavo uporabimo tudi enake prodajne cene v teh dveh obdobjih, so stroški 11 % nižji. Rezultat je v bistvu še boljši, ker je doseženo znižanje stroškov v letu, ko je izredno povečana proizvodnja smuči najvišjega cenovnega razreda, to je smuči, ki so najbolj zahtevne za izdelavo, z najbolj ozkimi tolerancami glede kvalitete.

Podatek, koliko smo znižali procent smuči slabe kvalitete ravno zato nê pove veliko, tako da bomo uporabili drugo primerjavo: če bi ostali pri takšnih procentih slabe kvalitete kot leta 78, bi v letu 79 prišlo v skladišče smuči I. b in II. vrste 49 % več od količine, ki je dejansko prevzeta v skladišču. Razlog, zakaj je bila kvaliteta v prvi polovici leta 78 slaba, je znan in zato je bilo pričakovati, da tako slabe kvalitete ne bomo več delali. Spodbuden pa je podatek, da je rezultat v letu 79 boljši tudi od rezultata, doseženega v drugi polovici leta 78, tako pri proizvodnji alpskih kakor tudi

tekaških smuči. Trend izboljšanja je nujno potrebno nadaljevati v tem letu, ker smo tudi z rekonstrukcijo ustvarili boljše pogoje za doseganje kvalitete. Vodstvo TOZD Smuči se je s službo kakovosti že ob koncu preteklega leta dogovorilo o postavljanju plana glede slabe kvalitete ter o stalnem spremljanju rezultatov. Ugotovljeno je, da se pri vsakem tipu smuči lahko še nekaj izboljša in tako zniža procent smuči slabe kvalitete.

Kot sem že uvodoma napisal, obstaja za kvaliteto naših izdelkov tudi drugo merilo in sicer kvaliteta I. vrste. Naše smuči morajo biti po estetskem videzu in po vozni lastnosti enakovredne smučem vodilnih svetovnih proizvajalcev smuči. Lahko trdim, da se tega vsi ne zavedamo, ali pa vsaj ne dovolj. Vse preveč na nas vplivajo faktorji, kot so: količina, norma, plan, roki odpreme, naša razprodanost itd. Izgleda, da smo pozabili na neka osnovna pravila – naš cilj ni, spraviti smuči do medfaznega ali končnega kontrolorja, naš cilj bi moral biti, da bi naredili dobre smuči. Zadeva seveda ni tako enostavna in se ne konča samo pri neposrednemu delavcu, ki smo mu dolžni nuditi vse možnosti za doseganje dobre kvalitete. Sigurno niso izkoriščene vse možnosti pri materialih, strojih, tehnoloških postopkih, organizaciji dela in drugo, kar bi pripeljalo do boljših rezultatov.

dipl. ing. Krmpotić Mladen



Stenmarkova »desna in leva roka« – trener Herman Nogler in serviser Jurij Vogelnik

Delo delegacij ZD in SIS v dveh letih

Po preteku polovice mandata naših delegatov pri Združenem delu obč. skupščine ter Samoupravnih interesnih skupnosti – SIS so 25. 1. 1980 na skupnem sestanku vsi vodje omenjenih delegacij TOZD, DSSS ocenili svoje delo.

Ugotovili so, da se večina delegatov zaveda svojega poslanstva, redno hodijo na seje in se vsebinsko poglobljajo v problematiko svojega dela. Nekaj pa jih je, predvsem v delegaciji SIS za kulturo in izobraževanje, ki abstinirajo in se ne zavedajo svojih delegatskih dolžnosti. Tistim so vodje namenili opozorilo ali celo ukrepe preko njihovega Del. sveta.

Dogovorili so se tudi, da bodo odslej v vsaki številki Naše smučine objavljali pomembnejše obravnave in sklepe skupščin in s tem približali delo delegacij združenemu delu.

Pripombe o vsebini dela delegacij, predvsem v oceni zadovoljevanja interesov in reševanje problemov DO Elan v občini Radovljica, so bile sledeče:

– Elan je ena izmed večjih DO v občini in njeno gospodarstvo v občini predstavlja močan delež gospodarstva občine. Posebno je udeležen pri izvozu.

Zato delegati smatrajo za potrebno, da se vzpostavi še boljše povezava v obeh smereh in da je Elanu treba posvetiti večjo pozornost pri reševanju problematike v teh težkih pogojih gospodarjenja (primer: Elan 2000; poslovno povezovanje z drugim gospodarstvom občine itd.).

– Da moramo v Elanu samem izpolniti samouprav-

ljanje in urediti notranje delegatske odnose, z boljšo organizacijo, vsebino dela, izobraževanjem itd.

– Da pa pričakujemo s strani skupščine občine in strokovnih služb SIS boljši pristop k delegatski bazi, predvsem:

– Materiali za razpravo so mnogo preobširni, prezahtevni, ne samo za delegate, temveč celo za strokovne službe. Ti materiali so za združeno delo z zahtevami konkretni, za SIS pa le bolj deklarativni.

– Seje skupščin, predvsem nekaterih SIS so prepegoste, preobširne in predolge, s številnimi točkami dnevnega reda, kar delegate utruja.

– Taki materiali in take seje odbijajo delegate, da se jih neradi udeležujejo, ali sploh ne, ker snovi ne razumejo in je zanje največkrat prezahtevna.

– Premalo ali nič ni pomoči strokovnih služb SIS občine pri razpravah v združenem delu, malo kdo pride v bazo, tako da je teža odločitev prepuščena iznajdljivosti znotraj TOZD ali DO.

– Delegati so postali apatični, ker se na skupščinah sprejemajo nekateri sklepi z odlokom, tudi če sami niso glasovali za to. Pravijo, saj je že vse naprej odločeno, ali se delegati strinjajo ali ne.

– Delegati se jezijo na stalno spreminjanje prispevnih stopenj SIS v breme delavca (primer – zdravstvo).

– Hudujejo se nad neverjetno birokracijo na vseh področjih (primer – iskanje dovoljenj itd.).

– Nad stanovanjskim gospodarstvom bodisi v občini ali v Poddobravi v Begunjah, in drugo.

K. S.

Izkoriščanje delovnega časa v letu 1979

V letu 1979 smo svoj delovni čas izkoristili v primerjavi s prejšnjim letom takole:

Vrsta plačila	št. ur 78	št. ur 79	% od celot. št. ur
Za solidarnost	6.944	7.452	0,33
Ure po času	836.982	899.095	39,38
Ure po učinku	838.197	899.833	39,44
Nadure akordne	20.012	19.398	0,85
Nadure režijske	45.241	48.738	0,14
Vojaške vaje v breme DO	2.207	3.817	0,17
Ure izostankov – neplač.	3.108	3.313	0,14
Prazniki	69.909	67.520	2,96
Letni dopust	156.396	188.827	8,28
Izredni dopust	3.942	3.908	0,17
Izobraževanje	3.376	496	0,02
Zastoji	4.016	3.688	0,17
Nesreče pri delu do 30 dni	6.180	5.428	0,23
Bolovanje do 30 dni 90 %	54.289	63.775	2,80
Bolovanje do 30 dni 100 %	464	–	–
Vojaške vaje v breme VO	520	664	0,03
Bolovanje nad 30 dni	35.060	33.284	1,46
Porodniški dopust	45.904	37.868	1,66
Nesreče pri delu nad 30 dni	3.100	2.012	0,09
Nega, spremstvo	3.364	6.412	0,28
S k u p a j :	2.139.291	2.259.348	100,00

Iz navedenih podatkov sledi, da je v DO Elan zaradi bolovanja, vojaških vaj ter ostale odsotnosti (neopravičene) celo leto odsotnih kar 72 delavcev, to pa je število, ob katerem se moramo zamisliti; naloga nas vseh je, da se to število zniža.

ing. Hegedič Lado



Nova pridobitev na Soriški planini

Končana je montaža vlečnice SLATNIK na Soriški planini, investitor je DO SPORT IN REKREACIJA iz Škofje Loke.

Dobavitelj vlečnice je firma POMAGALSKI s sodelovanjem ELANA in LESNE iz Slovenj Gradca.

Vlečnica SLATNIK ima sledeče tehnične karakteristike:

- dolžina 710 m
- višinska razlika 109 m
- kapaciteta 880 smučarjev na uro

Vlečnica SLATNIK bo v letošnji zimski sezoni veliko pripomogla pri popularizaciji Soriške planine, kjer je sedaj 2 m

snega. Dostop pa je možen iz Škofje Loke preko vasi Sorica po novi asfaltni cesti.

Vendar pa to ni edina pridobitev Soriške planine. Nabavljena je tudi že vlečnica LAJNAR:

- dolžina 758 m
- višinska razlika 200 m
- kapaciteta 900 smučarjev na uro.

Zaradi prezgodaj zapadlega snega ta vlečnica ni mogla biti postavljena, ker še niso bili končani betonski temelji. Tudi to vlečnico je dobavila firma POMAGALSKI s sodelovanjem ELANA in LESNE.

Dipl. ing. Balant Jože

Ola Hassis zopet zmagal

NE SAMO V ALPSKEM SMUČANJU – TUDI V TEKU DOSEGAJO TEKMOVALCI NA NAŠIH SMUČEH IZVRSTNE REZULTATE



Dolomitenlauf
(Dolomitski tek):
Ola Hassis prvi

Lani nas je prijetno presenetila novica, da je Ola Hassis z našimi smučmi zmagal na legendarnem Vasa – teku na Švedskem, letos pa z dobrimi rezultati nadaljuje.

V nedeljo, 20. I., je namreč ponovno slavil, vendar tokrat na 60 km dolgem maratonu v Lienzu.

Originalno imenovan Dolomiten lauf je dobil v finišu, potem ko se je sedem tekmovalcev borilo za prvo mesto.

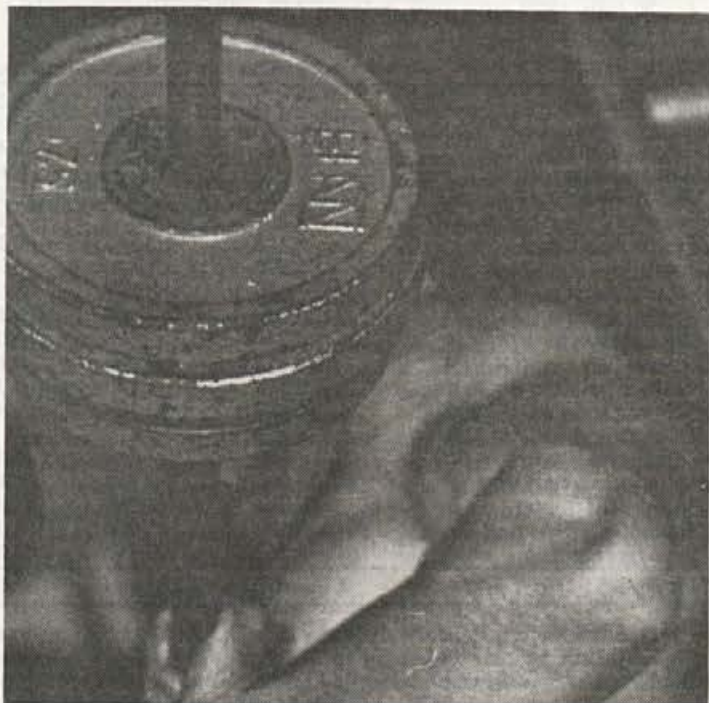
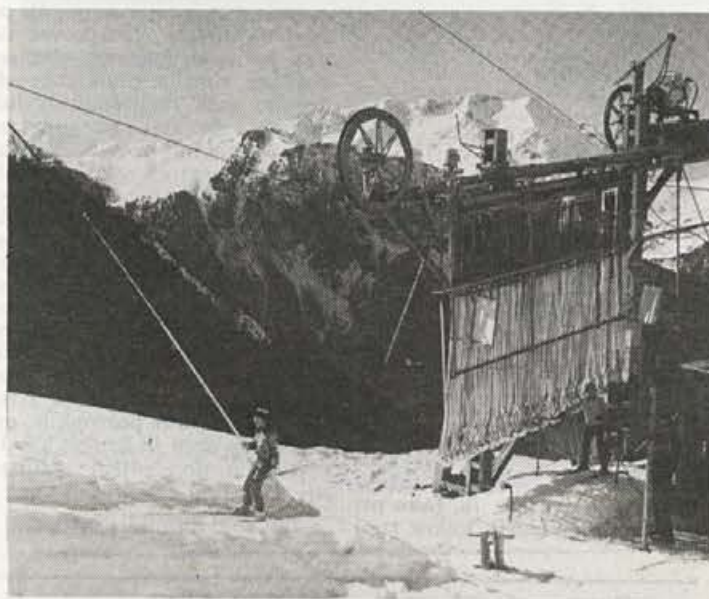
To je bilo istočasno prvo tekmovanje za svetovni pokal tekačev v maratonu.

Ola je zmagal 2 sekundi pred Švedom Kvoskom in Ivanom Garaninom iz Sovjetske zveze.

Veselimo se torej lahko tudi dobrih rezultatov na tem področju, kar bo pomembna podpora za prodajo tekaških smučí.

Omenim naj še, da smo se v organizacijo tekmovanja vključili tudi mi, preko našega zastopnika v Avstriji, kar je bilo ob osvojenem prvem mestu še posebej pomembno.

Dipl. oec. Uroš Aljančič



Preizkušnja naših ročk za dviganje



Občni zbor sindikata

12. januarja 1980 je bil v prostorih hotela »KRIM« na Bledu skupni občni zbor sindikata vseh TOZD in DSSS. Udeležilo se ga je blizu 300 članov sindikata in gostje iz tovarne Elan - Brnca na Koroškem.

Obpravnavali so delo v dvoletnem mandatnem obdobju, izvolili nove odbore po TOZD, DSSS in Izvršni odbor ter postavili smernice za bodoče delo. Obpravnavali so poročila predsednika, blagajnika, nadzornega odbora in samopomoči.



Predsednik tov. Tone Kosel je v svojem poročilu dejal:

Mimo je dve leti od zadnjega občnega zbora sindikata in dve leti od izvolitve sedanjih IO OOS. Kakor smo mi nadaljevali začeto delo novo organiziranega sindikata po TOZD, tako bodo morala nova vodstva sindikata v Temeljnih organizacijah združenega dela poglobljati svojo vlogo. Vsaka generacija gradi na temeljih prejšnje, prevzema dosežene in dograjuje novo, seveda boljše. Naše sindikalno delo ni nikoli dokončano in dodelano, kajti živimo v dinamični samoupravno organizirani, napredni družbi, ki zahteva od vseh nas, da smo delavni in aktivni. To je pravilno, kar je tudi moto Elana, saj mirovanje pomeni, zadovoljiti se z obstoječim stanjem, kar pa vodi v stagnacijo in nazadovanje. Želja in gonilna sila vseh nas pa je, boljše prihodnost in dograjevanje naše socialistične samoupravne družbe, kajti le to nam zagotavlja, da bomo v svojem delu našli zadovoljstvo in samopotrpitev.

Smo v močni politični razgibanosti današnjega časa, ko se z vso vnetostjo zavzemamo za položaj delavcev, učinkovitih in edinih nosilcev današnjih

družbeno-političnih in ekonomskih odnosov. Z veliko mero obveznosti in odgovornosti smo se poskušali angažirati v prizadevanju za reševanje vprašanj s področja samoupravljanja, gospodarjenja in družbenega standarda. K razreševanju teh vprašanj pa nas je vodilo dejstvo, da je naša prva naloga in največja skrb delavec, samoupravljaec, seveda usklajena z interesi delavskega razreda kot celote. Kljub nekaterim notranjim težavam v preteklem obdobju na področju aktivnosti in zavzetosti članstva ugotavljamo, da se je politična zavest članov sindikata okrepila.

Polagati račun za opravljeno delo je vedno težko. Odvisno je od aktivnosti in opravljenih nalog, v našem primeru IO OOS, IO KOOS in ne nazadnje od celotnega članstva sindikata v TOZD in DO. Delo naših OOS ni temeljilo le na smernicah KOOS, občinskega sindikalnega sveta, Zakona o združenem delu in samoupravnih usmeritev naše DO, temveč tudi na reševanju konkretnih vprašanj, ki so pomembna za naše TOZD in delovno organizacijo, kakor tudi na pobudah in predlogih naših članov OOS.

Sindikata je bil prisoten pri vseh problemih in odločitvah v TOZD in v DO, ki neposredno vplivajo na notranje odnose in razpoloženje zaposlenih. Vendar je bila ta naša prisotnost večkrat le formalna, za kar pa moramo kriviti sebe in našo neaktivnost.

Pred IO OOS in IO KOOS so bile v času njihovega delovanja postavljene naloge s strani članstva in občinskega sveta zveze sindikatov. Pri opravljanju prevzetih nalog smo se trudili po svojih možnostih in zmožnostih in po znanju, ki ga imamo. Zavedamo pa se, da je bilo naše znanje premajhno, da bi lahko v celoti rešili zastavljena vprašanja, ki so se vsakodnevno pojavljala. Ne samo zaradi velike odgovornosti do članov sindikata in naše samoupravne socialistične družbe, temveč predvsem v želji, da bi bilo članstvo čim bolj zadovoljno, da bi v svoje delo vlagalo čimveč volje, smo v našo aktivnost vlagali veliko dela. Trudili smo se, da bi bili v naših akcijah čimbolj učinkoviti, da bi članstvo čutilo, da IO OOS in IO KOOS izvršujejo sklepe organizacije, da iščejo rešitve danim problemom, da dajejo pobude celotnemu kolektivu za razrešitev težav in da se aktivno vključujejo v politično delo v DO. Zaradi velikega števila nalog, pa tudi same zahtevnosti, so bile OOS močno obremenjene. Ugotavljamo lahko, da so bile naloge s strani občinskega sveta zveze sindikatov večkrat preobilne, tu mislim predvsem IO OOS po TOZD, ki svoje vloge in načina dela še nimajo docela utrjenih in je zaradi

primarnih nalog v sami OOS v TOZD večkrat prihajalo do preobremenjenosti članstva v IO OOS.

Ena naših začetnih temeljnih nalog, ki smo jih podedovali že iz prejšnje mandatne dobe, je bilo usklajevanje naših samoupravnih splošnih aktov z zakonom o združenem delu. Tega dela je bilo veliko, vzelo nam je veliko časa. Razumljivo pa je, da to delo še ni dokončano in bo stalna naloga novoizvoljenih vodstev sindikata.

Širša področja, ki so bila predmet obravnav sindikata:

1. Pridobivanje dohodka in razporejanje čistega dohodka, kjer je bil pripravljen akcijski program dopolnjevanja samoupravnih splošnih aktov z zakonom o združenem delu in s stališči republiškega sveta zveze sindikatov.

2. Uveljavljanje vloge in odgovornosti delavcev v sistemu samoupravnega družbenega planiranja, kjer naj bi bili srednjeročni plani podlaga za uresničevanje pravic in obveznosti delavcev v združenem delu ter nalagajo večjo odgovornost z dogovori sprejetih obveznosti pri uresničevanju ciljev in nalog.

3. Pomembno vlogo je imel sindikat pri dograjevanju obrambne organiziranosti in pripravljenosti naše DO. Sindikat je z največjo odgovornostjo sodeloval pri izpolnjevanju načrta za praktično preizkušnjo naše pripravljenosti v akciji »NNNP«.

4. Obravnava sporazuma o minimalnih standardih v občini Radovljica.

5. Obravnava družbenega sporazuma v stanovanjskem gospodarstvu občine Radovljica.

6. Akcija »Zaključni račun 1978«. Nosilec akcije Zaključni računi so bile prav OOS v TOZD. Aktivnost osnovnih organizacij sindikata je bila v tej akciji na primerni višini.

Skupno z drugimi družbeno-političnimi organizacijami in samoupravnimi strukturami v podjetju se je enotno pristopilo k obravnavi zaključnih računov. Bolj kot kdajkoli so bile prisotna prizadevanja po-

slovnih delavcev, da so bila poročila pripravljena v primeri obliki, razumljiva za vse strukture v delovni organizaciji. IO OOS so obravnavali uspešnost te akcije in ugotovili, da so bila poročila pripravljena mnogo bolje kot pretekla leta. Za razprave in ocene so imeli delavci dovolj časa. Prikazane so bile primerjave med TOZD in financiranje delovne skupnosti skupnih služb. Ugotavlja pa se, da so bile razprave preveč usmerjene v delitev sredstev za osebne dohodek in sklade skupne porabe. Premalo je bilo razprav o samem delu in poslovanju, pridobivanju dohodka in produktivnosti. Produktivnost dela v posameznih TOZD se ni analizirala. Manjkalo je predlogov in rešitev za njeno izboljšanje. Merila za nagrajevanje po delu so uveljavljena le za delavce v neposredni proizvodnji, za režijske delavce in delavce DSSS pa trenutno še ni meril za nagrajevanje. Ugotovimo lahko, da je akcija Zaključni račun dobro stekla, zato ne smemo popustiti pri naslednjih akcijah. Tako je ena glavnih permanentnih nalog novoizvoljenih vodstev sindikata obravnava zaključnih računov v posameznih obdobjih.

Ne bi se spuščali v podrobno naštevane vseh nalog in opravil, ki jih je bilo treba sproti reševati, posameznih akcijah rekreativnega in družbenega značaja. Skušali smo biti prisotni povsod, kjer smo lahko delovali s člani IO, pripravljenimi za posamezne akcije.

O aktivnosti na športnem področju ne bi govorili v tem poročilu, ker imamo v DO zato organizirano sindikalno športno društvo. O uspešnosti sindikalnega športnega društva v preteklem obdobju pa vam lahko spregovori predsednik SSD.

V nadaljevanju bi osvetlili današnjo vlogo sindikata v TOZD ali DO, kar naj bi bilo novo izvoljenim IO OOS vodilo in plan dela v bodoče. To pa zato, ker člani sindikata večkrat napačno gledajo vlogo

(Nadaljevanje na 8. strani)



Delovno predsedstvo na sindikalnem občnem zboru

sindikata v današnjem družbenem sistemu.

Delavci smo organizirani v osnovne organizacije sindikata, da bi v njih zlasti:

1. neposredno izražali svoje posamične interese, jih med seboj usklajevali in na tej osnovi določili svoj skupni interes.

2. prizadevali si za uresničevanje svojih, v osnovnih organizacijah sindikata dogovorjenih skupnih interesov po samoupravnih poti.

3. ustvarjali možnosti za uspešno delovanje članov v samoupravnih organih, stalno spremljali in organizirano premagovali odpore proti razvijanju samoupravnih odnosov in humanim medsebojnim razmerjem.

4. se zavzemali za povečanje produktivnosti dela, za samoupravno planiranje razvoja, za smotno uporabo sredstev za proizvodnjo, za modernizacijo proizvodnega procesa ter na tej podlagi za povečanje dohodka, in se borili proti prisvajanju dohodka, ki ni rezultat dela.

5. uresničevali načelo delitve po delu.

6. organizirali politične akcije za uresničevanje sklepov samoupravnih organov.

7. dajali pobude in predloge za sklepanje samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov.

8. borili se za rast življenjskega standarda na podlagi povečevanja produktivnosti dela in dohodka.

9. demokratično predlagali in določali kandidate za člane organov samoupravljanja v TOZD oziroma DO za člane delegacij v skupščinah družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnostih in za druge organe, vodili predkandidacijske in kandidacijske postopke.

10. se zavzemali za reševanje specifičnih problemov zaposlenih žensk, zlasti pa mater, da bi se lahko aktivneje vključevale v samoupravljanje in družbeno-politično delo.

11. spremljali in obravnavali probleme, ki nastanejo v organizaciji združenega dela v zvezi s kršitvijo samoupravnih pravic delavcev in njihovih pravic iz dela, ugotavljali vzroke za takšne kršitve ter sklepali o organiziranih ukrepih za njihovo odpravljanje.

12. dajali konkretne pobude za usposabljanje članov sindikata.

13. ustvarjali politično oporo za delovanje delegacij in delegatov.

14. soustvarjali pogoje za nemoteno delo delegacij in delegatov.

15. sodelovali pri organiziranju delavcev za splošno ljudsko obrambo in pospeševali razvoj sistema družbene samozaščite.

16. razvijali povezovanje in sodelovanje z upokojenimi člani.

Na koncu pa še tole:

Naše sindikalne organizacije v DO se morajo bolj boriti za interese delavskega razreda, ki deluje kot sestavni del samoupravljanja, kot temeljni kamen v naših družbenoekonomskih odnosih.

Razen tega mora celotno delovanje sindikatov temeljiti na načelih 8. kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije in 9. kongresu Zveze sindikatov Slovenije, ki nas obvezujejo, da jih čimbolje uresničimo pri našem vsakdanjem delu in v praksi. To pa temelji zlasti na naslednjih načelih:

– na načelu neposrednosti, ki zahteva, da o vseh pomembnejših vprašanjih odločajo člani sami,

– na načelu demokratičnosti,

– na načelu odgovornosti posameznih organov za uresničevanje ustrezne politike,

– na načelu konkretnih nalog in predlogov.

Predvsem pa je pomembno, da naše delovanje na vseh področjih, življenjskih in delovnih interesih, intenzivneje usmerjamo.

Vsem, ki ste karkoli prispevali k uspešnemu delu sindikata se zahvaljujem. Novoizvoljenim vodstvom pa želim veliko delovnih uspehov.

V razpravi, kjer je sodelovalo nekaj članov, je bilo izrečeno naslednje:

– Sindikat in samoupravni delegatski odnosi:

Sindikat, kot osnovna družbena organizacija ima v našem družbeno-samoupravnem sistemu odločilno vlogo pri kreiranju stališč našega samoupravnega življenja. Sindikat je nosilec in predlagatelj raznih akcij naših skupnih koristi in zaščitnik pravice pri izvajanju samoupravnih sprejetih odločitev. Prav tako ima še pomembnejšo vlogo, saj bdi nad izvajanjem naših dolžnosti, prav tako kot nad koriščenjem pravic svojih članov. Ima odločilno vlogo pri kreiranju naše politične, samoupravne in poslovne politike.

Konkretno smo pred sprejetjem zelo pomembnih planskih dokumentov, to so GN 1980 in srednjeročni plan 1981–1985. Prav tu je potrebna posebna angažiranost sindikata.

Sindikat mora bolj kot doslej poglobljati naše notranje samoupravne odnose, ki slone na dohodkovnih odnosih delavcev, predvsem pri vseh svojih članih sindikata buditi zavest odgovornosti do dela in sredstev. Šele, ko bo to zadovoljivo opravi, lahko nastopa kot uspešen branitelj samoupravno sprejetih pravic posameznikov kot celote.

Sindikat bo moral s svojo vplivno družbeno vlogo v kolektivu pomagati buditi zavest članov pri sprejemanju tudi drugih družbenih funkcij.

Prav tako bo moral na svojih delovnih skupinah, zborih delavcev osnovnih samoupravnih celic prevzemati iniciativo pri pojasnjevanju in razpravi in sprejemanju z ustavo in

zakonom v združenem delu poverjenih odločitev. Delegacije SIS ne delajo dobro, razen redkih izjem. Izvoljene so za štiri leta in imajo še dve leti pred sabo. To delo je treba poživiti.

– Neupravičena kritika na OD, ker bi delavci lahko zaslužili več, če bi delali. To se je pokazalo pri 4-mesečnem poskusnem obračunu. To je vzrok premajhne zainteresiranosti zaposlenih, kar je treba popraviti. Prav to je glavna naloga vseh sindikalnih delavcev, ki naj imajo široko podporo od članstva, kot tudi s strani vodstva podjetja.

– Premalo so aktivne pri našem delu družbeno politične organizacije, posebno pri razvijanju in utrjevanju delegatskih odnosov. Za to delo jih bo treba zainteresirati, kakor to znajo pri sindikalnem športnem društvu, kjer so člani izven svojih delovnih obveznosti zelo zainteresirani.

– Izboljšati je treba medsebojne odnose med delavci, zaposlenimi v proizvodnji in režiji ter uspoštevati stabilizacijske ukrepe.

Preds. obč. sindikalnega sveta je na zboru dal nekaj navodil za delo sindikata v Elanu v letu 1980:

– Prva naloga vseh, posebno družbeno političnih organizacij v mesecu januarju je stabilizacija na prvem mestu;

– Občni zbori OOS morajo biti od letos dalje po TOZD;

– Pri izvajanju stabilizacije moramo biti predvsem pozorni na produktivnost dela, izvoz ter skupno in splošno porabo;

– Angažirati vse zaposlene, saj je zelo važen faktor pri vseh izvajanih stabilizacijskih ukrepih medsebojni odnos;

– Nujno je treba razširiti delavsko kontrolo, reagirati na vsake neopravičene izostanke od dela, poleg tega pa tudi na odnos do dela;

– Pred nami so tudi sprejemi srednjeročnih planov, pri katerih morajo biti družbeno politične organizacije posebno delavne. Isto velja za sleherne zaposlenega;

– Zaposlenost se v bodoče sme povečati le v okviru prirastka v občini.

Izvolili smo tudi nove sindikalne odbore:

Za IO OOS TOZD SMUČI

1. Rupar Stane – predsednik
2. Perat Tatjana – sekretar
3. Eržen Bojan – član
4. Radevič Josip – član
5. Globevnik Cilka – član
6. Blažič Franc – član
7. Mrak Angela – član

Za IO OOS TOZD INŠTITUT

1. Bulovec Franc – predsednik
2. Zupan Drago – sekretar
3. Finžgar Miha – član
4. Praprotnik Filip – član
5. Šiško Rajmund – član

Za IO OOS DSSS

1. Menčak Branko – predsednik
2. Kočila Ivanka – sekretar
3. Kos Darko – član
4. Čučnik Milan – član
5. Podlipec Amalija – član

Za IO OOS TOZD VZDRŽEVANJE

1. Dragan Milan – predsednik
2. Hanžič Janez – sekretar
3. Ravnik Franc – član
4. Čupar Jakob – član
5. Hrovat Alojz – član
6. Mohorč Marjan – član

Za IO OOS

TOZD PLASTIKA

1. Justin Tatjana – predsednik
2. Bogovčič Sonja – sekretar
3. Finžgar Bogdan – član
4. Kozelj Viktor – član
5. Gosak Marija – član

Za IO OOS

TOZD ŠPORTNA ORODJA

1. Vrečko Stane – predsednik
2. Skočir Romana – sekretar
3. Antolič Alojz – član
4. Ahačič Nada – član
5. Ropič Janez – član

Za IO KOOS ELAN

1. Radevič Josip – predsednik
2. Kos Darko – sekretar
3. Kelih Nataša – blagajnik
4. Dragan Milan – član
5. Bulovec Franc – član
6. Rupar Stane – član
7. Hanžič Janez – član
8. Vrečko Stane – član
9. Praprotnik Filip – član
10. Eržen Bojan – član
11. Mrak Angela – član
12. Justin Tatjana – član
13. Kozelj Viktor – član
14. Skočir Romana – član
15. Menčak Branko – član

Nadzorni odbor

1. Ozmec Ivan – predsednik
2. Kosel Anton – član
3. Triplat Pavel – član



Udeleženci sindikalnega občnega zbora

Občni zbor IGD ELAN

V soboto, 19. I. je bil občni zbor IGD Elan. Poleg članic in članov društva so se občnega zbora udeležili številni predstavniki sosednjih gasilskih društev, predstavniki podjetja, inšpektor za požarno varnost, tov. Horvat Bojan, predsednik izvršnega odbora SIS za požarno varnost, tov. Ažman Ciril in drugi.

Iz raznih poročil je bilo razvidno, da je bilo delo v preteklem letu kljub nekaterim težavam uspešno.

Društvo šteje danes 56 članov in članic. Starostni sestav članstva ni zadovoljiv, saj je v društvu zelo malo mladih, pa tudi glede strokovne izobrazbe sestavljajo društvo v pretežni večini kvalificirani in polkvalificirani delavci.



Delovno predsedstvo na občnem zboru IGD Elan

Glede strokovne izobrazbe s področja gasilstva pa je stanje mnogo boljše, saj imamo:

- 1 višjega gasilskega častnika organizacijsko-preventivne smeri
- 6 gasilskih častnikov I. stopnje
- 2 nižja gasilska častnika I. stopnje
- 5 nižjih gasilskih častnikov
- 28 gasilcev z izpitom
- in 14 gasilcev pripravnikov.

Članstvo se je izobraževalo na vajah in strokovnih predavanjih.

Udeležili so se občinskega tekmovanja v v Bohinjski Bistrici, kjer so bili moški tretji, ženske pa so bile prve. Oboji so dosegli normo za zlato tekmovalno značko in se plasirali v nadaljnje tekmovanje. Žal pa se tega tekmovanja iz objektivnih vzrokov nismo mogli udeležiti. Na tekmovanju v Saleku pri Velenju sta obe naši desetini dosegli vidne uvrstitve.

Poleg omenjenih tekmovanj smo v preteklem letu izvedli letno in zimsko tekmovanje z gasilci BPT iz Tržiča.

Na zimskem tekmovanju smo dosegli prepričljivo zmago, v letnem tekmovanju pa so bili oboji izredno izenačeni in dvoboj se je že drugo leto končal nerešeno.

Tudi na področju preventivne dejavnosti se je stanje izboljšalo. Izvršen je bil požarno-varnostni pregled celotnega podjetja in več internih pregledov. Veliko pomanjkljivosti je bilo že odpravljenih, toda še vedno ne moremo biti v celoti zadovoljni, saj je tudi pri nas še precej takih delovnih mest, ki ne ustrezajo zahtevam požarne varnosti in jih bo treba ustrezno urediti in zaščititi.



Z gasilskega občnega zbora

Večjih požarov v preteklem letu ni bilo. Bili so le trije začetni, ki so jih pogasili delavci z ročnimi gasilnimi aparati in požar odpadkov v kontejnerju, ki so ga pogasili člani IGD Elan. Požarne škode ni bilo.

Se uspešnejše delo v društvu ovirajo neustrezni prostori za shranjevanje gasilnega orodja in opreme. S strani samoupravnih organov podjetja smo prejeli zagotovilo, da je končno gradnja gasilskega doma pri nas na prioritetni listi, tako da bomo v tem letu dobili gasilsko strojnico, v prihodnjem letu pa upamo, da bo končno prišlo do realizacije dokončne izgradnje gasilskega doma.

V letošnjem letu bo kongres gasilske zveze Slovenije, pri nas pa bomo praznovali 30-letnico ustanovitve IGD Elan.

Proslava bo 1. junija in že ob tej priliki apeliramo na člane kolektiva, da se te manifestacije udeležijo v čim večjem številu.

Izdana bo posebna značka, ki jo bodo prejeli vsi udeleženci. Na vse člane kolektiva, ki imajo veselje do gasilstva apeliramo, da se v jubilejnim letu vključijo v naše vrste in s tem počastijo udarno moč naše gasilske enote v podjetju.

Andrej Resman

ELAN po Jugoslaviji



Elan - Beograd: pokrovitelj nogometnega turnirja »KUP SEDAM SEKRETARA SKOJ-a«



S prvenstva Jugoslavije v atletski gimnastici v Kruševcu



Del Elanovega razstavnega prostora na novoletnem sejmu v Kranju

20 jadralnih letal že vzletelo s Fortune



Delavci na Fortuni – ob dvajsetem izdelanem jadralnem letalu



Izdelava drobnih delov jadralnega letala



Dipl. ing. Tone Čerin, vodja proizvodnje jadralnih letal



Pavel Potočnik – kontrolor



Delavec »na repu« letala



Sodelavec pri montaži jadralnega letala



Prostorska stiska je očitna tudi na Fortuni, zato je potreben tudi ta prizidek



Izdelava nosilcev krila jadralnega letala



GT – 402 na servisu v Elanu po dveh letih na morskem dnu

žensk na Zatniku



Zatrnik: v veleslalomu 4 prva mesta za naše tekmovalke, peta Avstrijka



Del naše ženske reprezentance na Zlatrniku



Na Zatrniku: Polde Pernuš, direktor Dolfe Vojsk in dir. Jugosl. alpske reprezentance Tone Vogrinec

FIS-A teki v Bohinju



Jugoslovanska prva mladinska štafeta v Bohinju



Bohinj 80



Naš sodelavec Tine Zupan je tekmoval v Bohinju



Bohinjske smučine



ŠAHOVSKI TURNIR ZA MESEC JANUAR 19.1.1990*

Št.	Prilimek in ime	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	Š	M	%
1.	Fotodnik Zvezne	///	1	1	1/2	1	1	1	1	0	0	1					7	1	III.
2.	Besman Franc	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	1/2	0				5	1	IX.
3.	Blažič A.	0	///	1	1	0	0	0	0	0	0	0					1		II.
4.	Omeje Vinko	1/2	0	0	///	0	1	0	0	0	1/2	0					2		I.
5.	Blažič Franc	0	1	1	1	///	0	0	1	0	0	0					4	VII-VIII	
6.	Korošec	0	0	1	0	1	///	1	0	0	1	0					4	VII-VIII	
7.	Langus Mirjan	0	1	1	1	1	0	///	1/2	1/2	0	0					5	V-VI	
8.	Bilič Jože	0	1	1	1	0	1	1/2	///	0	1/2	0					5	7-VI	
9.	Drgan Milan	1	1	1	1	1	1	1/2	1	///	1	0					8	1	II.
10.	Benedičič Anton	1	1/2	1	1/2	1	0	1	1/2	0	///	0					5	1	IV.
11.	Vrečko Maks	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	///					9		I.
12.													///						

Športna rekreacija

8. Gibalne potrebe na raznih starostnih stopnjah

Človek je nenehno spremenjajoče se bitje, čigar razvojna pot se začne z rojstvom, nato se dobrih dvajset let razvija, raste, krepi in motorično izpopolnjuje ter doseže z biološko polnoletnostjo (moški s 23. letom, ženska z 20. letom) svoj vrhunec. Na vrhuncu telesne zmogljivosti ostane približno deset let, v posebno ugodnih pogojih tudi znatno več, nato pa se začne s petimi decenijami doba staranja.

Znanstveni interes teoretičkov telesne vzgoje in športnega treniranja je bil v preteklosti usmerjen v glavnem na mladost in na dobo tekmovanja. S pojavom gerontologije — znanosti, ki se ukvarja s proučevanjem človeka v dobi staranja — ter s pojavom športne rekreacije pa so začeli proučevati tudi gibalne potrebe človeka v dobi zrelosti in staranja.

V mladosti se igramo, vadimo in treniramo zato, da bi se kar najboljše telesno razvili in da bi si pridobili potrebno športno znanje — v zrelosti, da bi ostali čim dlje na vrhuncu telesne moči — v drugi polovici življenja (po Hipokratu od 42. leta naprej) do visoke starosti pa zato, da ne bi prežgodaj omagali in podlegli fiziološkim pojavom staranja.

Stanje telesne sposobnosti v raznih obdobjih življenja je odvisno delno od dednostnih činiteljev in delno od ugodnih ali neugodnih vplivov okolja. Športna rekreacija igra pri tem nedvomno pomembno vlogo. Kdor si je že v mladosti pridobil potrebno športno znanje in športne navade, bo ohranil veselje do raznih pojavnih oblik fizičnega rekreiranja v drugi polovici življenja.

Obdobje rekordov, kakor imenujejo nekateri avtorji tretje desetletje življenja, je razmeroma kratko. Po statističnih podatkih o starosti vrhunskih tekmovalcev povzemo, da je športnik najhitrejši okrog 22. leta, najbolj vzdržljiv do 32. leta. V četrtem desetletju življenja pa že nastopi čas, ko mora kot tekmovalac prepustiti svoje mesto mlajšim, sam pa se mora odločiti za šport kot rekreacijo. Usodno napako bi storil, če bi se nasploh posloval od vsake športne aktivnosti, kajti v tem primeru bi prišlo razmeroma zgodaj do pešanja ali »razvoja navzdol« (involucije) in do atrofije organov zaradi neaktivnosti. Kdor v zrelosti preneha z vadenjem in treniranjem, začne pridobivati na teži, izgublja mišično moč in zmogljivost in prav tako tudi sposobnost srca in dihal.

Pojavi involucije se začnejo pri nekaterih bolj zgo-

daj, pri nekaterih pozneje, zanesljivo pa jih pospešuje fiziološki način življenja, za katerega je značilno preveč sedenja v zaprtih prostorih, preveč hrane in poživil (alkohol, nikotin), na drugi strani pa premalo fizične aktivnosti, premalo sprostitve, premalo tistega veselja, ki ga daje šport, posebno igre.

Človeško srce je kakor ura, ki jo je treba navijati vsak dan. Ne zadostuje lagoden sprehod, tudi ne nekaj gimnastičnih vaj. »Da bi si ohranil zdravo in krepko srce, bi morali vsak dan prehoditi najmanj pet kilometrov« (akademik Parin). Seveda pa se lahko odloči človek tudi za kaj bolj mikavnega: za nogomet, odbojko, kegljanje, plavanje, čolnarjenje, lov ali kaj podobnega, kar ga veseli in za kar ima pogoje.

V nadaljevanju podajamo nekaj misli o tem, kakšna naj bo športna aktivnost človeka v obdobju zrelosti in staranja, da bo v prid zdravju in delovni sposobnosti, ter da bi ostal človek kolikor toliko čil še na večer življenja.

Doba telesne zrelosti (od 30. do 40. let)

Človek je okrog 30. leta starosti še vedno zelo blizu vrhunca športne zmogljivosti. V tistih športih, pri katerih odločajo o uspešnosti mišična moč, aerobna vzdržljivost, koordinacija, preciznost in rutina, je lahko še vedno med najboljšimi v mednarodnem merilu, seveda pod pogojem, da sistematično trenira. Proti 40. letu pa začne krivulja vrhunske športne zmogljivosti po malem upadati. Tekmovalci ni več tako hiter, pa tudi ne več tako močan, kakor je bil v svojih najboljših letih.

Proti koncu četrtega desetletja življenja se že pojavijo prvi znaki telesnega pešanja, okornosti in manjše odpornosti — s skupnim imenom jih imenujemo znaki staranja. Pomembno je, da se človek zavestno odloči za športno rekreacijo, ki ji naj posveča del prostega časa, če je le mogoče, vsak dan.

V tem obdobju je zlasti važno, da človek ne pridobiva na teži. Če se redi (kar je navadno posledica nezmernosti v hrani in pijači ter pomanjkanja gibanja), če pridobi na leto 1–2 kg na teži, pomeni to čez deset let dodatno obremenitev, ki znaša kar 10–20 kg. Ta obremenitev je tembolj usodna, ker so z leti mišice slabše in je tudi vezivno tkivo utrujeno.

Tridesetletnik se mora že zaradi tega redno ukvarjati s športom, da ne bi občutil svojega telesa kot breme, ki ga teži pri vzpenjanju po stopnicah, pri teku, skakanju, smučanju in drugih športih. Potreben je kratek premislek o pravih telesnih teži. Pri tem razlikujemo:

a) **normalno telesno težo**, ki jo zračunamo, če od števila centimetrov, ki izraža telesno višino, odštejemo 100. Primer:

normalna teža 173 cm visokega moškega znaša 73 kg.

b) **Idealna telesna teža**, ki jo dobimo po istem postopku, le da moramo od normalne teže odšteti še 10 %. 173 cm visoka ženska normalno tehta 73 kg, idealno pa še 10 % manj (7,3 kg), to je 65,7 kg.

Če je človek lažji, če nima odvečne tolčke, pa tudi ne odvečnih mišic, se bolje počuti in ima ugodnejše pogoje za nekatere športne aktivnosti, predvsem za cross country, skakanje, nogomet, košarko, odbojko, rokomet, tenis, jahanje, planinstvo, itd. Tudi z estetskega vidika cenimo telesno vitkost bolj kot rejenost.

Na vprašanje — katere športne zvrsti so primerne za zrela leta — mislimo na obdobje od 30. do 40. leta, je kaj lahko odgovoriti: vse so primerne, vendar pod pogojem, da gre za nadaljevanje športne aktivnosti, ne pa za privajanje povsem na novo. Kdor ima veselje s tekom na kratke proge in z atletskimi skoki, lahko nadaljuje s temi in podobnimi aktivnostmi, vendar pa ne bi svetoval začetnikom, stari 30 let, da bi se odločili za športne maksimalne hitrosti in eksplozivnosti. Svetoval bi jim za začetek veliko hojo in lahke tek, od športnih iger odbojko ter seveda tudi plavanje in smučanje, ki veljata kot športa za vsa starostna obdobja. Sicer pa — kakor rečeno, za kolikor toliko izurjeno, so vse športne zvrsti primerne.

Ko gre predvsem za zdravje, aktivni počitek, sprostitve, razvedrilo in druge smotre športnega rekreiranja, izbirajo ljudje navadno svoje aktivnosti glede na letni čas. V zimskem času se jih zelo veliko ukvarja s smučanjem, sankanjem in drsanjem, v poletnem času pa z vodnimi športi, kakor so plavanje, čolnarjenje, vodno smučanje in jadranje.

Med najbolj popularnimi rekreativnimi aktivnostmi je pri nas planinarstvo, ki je v obliki izletništva primerno tudi za pomlad in jesen. Najbolje je, če ima človek kaj športnega znanja za vse letne čase, pa tudi za tiste dni, ko mora v zaprte prostore (telovadnice, kegljišča, itd.).

Povedali smo že, da bi bilo idealno, če bi se ljudje ukvarjali s športom ali z drugimi gibalnimi aktivnostmi vsak dan. Zdravniki priporočajo vsak dan uro hoje ali 7000 korakov. To priporočilo pa ni mišljeno za ohranjanje vsestranske fizične kondicije, potrebne za šport in fizično delo, temveč predvsem za ohranjanje zdravega srca. Ker pa gre pri športni rekreaciji tudi za veselje, za potrjevanje samega sebe in sploh za »bogatjenje prostega časa«, je treba misliti na tako vsebino dela in na tolikšno intenzivnost, da bo človek čim dlje v starosti v primerni optimalni formi.

Za vprašanje — kakšne fiziološke obremenitve so potrebne odraslim, so se ukvar-

09-01-1980

Monopol Kunst- und Ansichtskarten-Verlag
Schöllhorn & Co., Innsbruck, Colingasse 6
Tel. Nr. 05222/29816

Olympiastadt Innsbruck, Tirol
mit Basilika Maria unter den 4 Säulen,
gegenüber Brandjoch

54 Jahre Monopolverlag Schöllhorn
50 Jahre Werbung für Österreich

9130 165

jali mnogi fiziologi — raziskovalci. Ugotovili so, da morajo biti obremenitve redne in izdatne — tako izdatne, da močno pospešijo krvni obtok in da znaša frekvenca pulza vsaj nekaj časa 150 na minuto.

»Vsak dan mora zaškripati, vsak dan se je treba pri športu ali delu prepotiti«, je dejal v prispodobi dunajski profesor dr. L. Prokop. Športni svetovalec ameriških astronautov in pilotov — dr. K. Cooper pa je izdelal na osnovi znanstvene raziskave konkretne napotke za treniranje odraslih. Ker gre dr. Cooperju predvsem za kar najboljše zdravstveno stanje, priporoča v prvi vrsti tiste telesne vaje, ki učinkujejo na srce, ožilje in dihalo. Izdelal je nekaj receptov aerobnih vaj, iz katerega povzemamo nekaj vzorcev fizioloških obremenitev za tekače, plavalce, kolesarje, pešce in košarkarje.

— Tek na 1600 m v času 8 minut,

— plavanje na 540 m v času 15 minut,

— kolesarjenje na 8 km v času 15–20 minut,

— hoja na 4800 m v času 45 minut,

— košarka — trajanje igre 35 minut.

Ti podatki pomenijo približno enakovredne fiziološke obremenitve, kakršne priporoča dr. Cooper odraslim (do 36. leta) vsak dan. Kdor se odloči za tek, mora preteči vsak dan oz. 6-krat na teden angleško miljo (1609 m) v času 8 minut, kdor se odloči za plavanje, mora odplavati vsak dan (šestkrat na teden) 540 m v času 10:15 minut itd. Seveda pa ni potrebno, da se odloči samo za eno športno panogo — aktivnost lahko menja tako, da en dan teče, drugi plava, tretji kolesari, itd. Dr. Cooper je izračunal tudi izdatnejše obremenitve za tiste, ki bi se želeli ukvarjati s športom le nekajkrat na teden. Razumljivo je, da so v tem primeru zahteve znatno večje. Kdor se odloči za tek, mora preteči na primer petkrat tedensko 1600 m v času 5:30 (če trenira samo trikrat tedensko pa mora preteči 3200 m v 16 minutah).

Cooperjevi podatki so poučni za vse tiste, ki želijo dobiti kolikor toliko zanesljiv odgovor na vprašanje, koliko, kako intenzivno in kolikokrat na teden? Iz povedanega je razvidno, da nikakor ne zadostuje, če gremo na trim 1 x na teden. Športni fiziologi učijo, da je neprimerno boljše za ohranjanje fizične kondicije, če treniramo vsak dan po 10 minut dolgo, kakor če bi trenirali enkrat na teden 70 minut dolgo.

Znano je, da pri športni rekreaciji ne gre samo za zdravje oz. funkcionalno sposobnost notranjih organov in za čuvanje normalne telesne teže. Razen doživljanja radosti itd. gre tudi za boj proti atrofiji mišic, proti trdoti v sklepih in sploh zato, da ostane človek čim dlje spreten in okreten. Zato ni najbolje, če se odločimo samo

za tek ali samo za kolesarjenje. Dobre možnosti vsestranskega vadenja omogočajo sodobne trim steze, ki so lahko dolge od 1600 do 3000 m, ter so opremljene s telovadnim orodjem za visenje, za oporo, za preskakovanje in še posebej za krepitev trebušnih mišic. Kdor redno obiskuje trim steze, opravlja lahko učinkovito treniranje, za notranje organe (tek in hoja po valovitem terenu navzgor in navzdol), tako tudi za gibalni aparat, to je za mišice in sklepe.

Dodati pa je treba, da na trim stezah ni dovolj poskrbljeno za razvijanje spretnosti in okretnosti. Da bi ostal človek v drugi polovici življenja hiter v reagiranju in iznajdljiv v različnih situacijah na igrišču, na cesti, na ledu, na smučeh... je priporočljivo, da se ukvarja tudi s kako športno igro. Za obdobje od 30. do 40. leta so primerne vse igre, kakor namizni tenis tako tudi nogomet, košarka,...

Ker zaleže le tista športna aktivnost, pri kateri se človek močno zasope in prepoti, je treba imeti tukaj tudi kaj znanja o pravih treniranjih. Najosnovnejše pravilo, ki ga morajo upoštevati zlasti odrasli in starejši, je pravilo uvodnega ogrevanja. Nikakor se ne naprezajte takoj, ko ste prišli na igrišče. Začnite z lažjimi vajami, s takimi, ki imajo značaj ogrevanja (živahna hoja, lahkoten tek, gimnastične vaje...). Po malem je treba pospešiti delovanje srca — kri mora v mišice, napolniti mora tudi kapilare. Ogrevanje potemtakem ni stvar sončnega vremena, tople garderobe, vročega čaja, masaže ali prhe, temveč dokaj kompliciranega procesa, postopnega uvajanja organizma v stanje, ko je športnik telesno in duševno sposoben za aktivnosti, ki terjajo najboljše reagiranje, bliskovito hitrost, maksimalno moč ali pa največjo možno vzdržljivost.

Pregled učinkovanja načrtne ogrevanja:

1. telesna temperatura se zviša
2. mišična viskoznost se znižaja
3. utripanje srca se pospeši
4. krvni pritisk se zviša
5. dihanje je bolj intenzivno
6. prebavila (skoraj) prenehajo delovati
7. v kri priteka več glukoze
8. krvni obtok v kapilarah je intenziven
9. poveča se utripni volumen srca
10. arterije, ki oskrbujejo mišice s krvjo, se razširijo.

Pravilno ogrevanje je pogoj za najboljše športne dosežke, hkrati pa tudi pomemben činitelj v težnji po preprečevanju nesreč.

Pomni: ogrevati se je treba pred sleherno težko motorično nalogo, kakor pri športu tako tudi pri delu!

Nadaljevanje prihodnjič!

Filip Praprotnik



Popravek

V št. 1/80 je prišlo do napačnega prikazovanja teksta in rezultatov na strani 4, kajti vse tekste so bile napisane po tekočih datumih in urejene po vsebini — pred 1. sezono — SP.

Dipl. ing. Tone Stare

Popravek

tabele na strani 8 levo spodaj. »NAŠA SMUČINA« št. 1/80 — pravilno:

V družbeni standard so bila vložena naslednja sredstva v %:

Naziv	doseženo			ocena 1979	skup. 76-78
	1976	1977	1978		
1. Stanovanj. izgr.	50,9	47,9	33,5	31,1	44,0
2. Izobraževanje	1,9	2,3	3,0	2,9	2,4
3. Telesna kultura	0,3	0,4	0,7	0,8	0,5
4. Kulturna dejav.	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Oddih in razvedrilo (1)	15,0	14,6	18,6	15,0	16,0
6. Družb. prehrana	19,9	20,6	27,0	31,1	22,5
7. Prevoz na delo in z dela	10,6	12,7	15,1	17,5	12,9
8. Zdrav. varstvo	1,0	0,9	1,3	0,8	1,1
9. Social. var. (2)	0,3	0,6	0,8	0,8	0,6
10. Otroško var.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
11. SKUPAJ	100	100	100	100	100

Od tega:

12. Stanov. sklad	50,4	47,3	33,1	90,6	43,4
13. Sklad skup. por.	36,1	36,8	47,5	48,2	40,2
14. Drugi viri	13,5	15,9	19,4	21,2	16,4

OP.:

(1) naložbe v kapacitete ležišč, regresi itd.

(2) pomoč invalidom in upokojevcem.

ing. Weithauser Avgust

Novo ime vojašnice v Radovljici

V okviru praznovanja dneva JLA in ljudske obrambe je bila v vojašnici v Radovljici velika slovesnost. Vojašnico so poimenovali po narodnem heroju Antonu Dežmanu-Tončku in odkrili njegov doprni kip, delo jeseniškega umetnika Jake Torkarja.

Narodni heroj Anton Dežman-Tonček, prvoborec, udeleženec legendarne dražgoške bitke in general

JLA je bil doma iz Lesc. Med soborci in občani je bil zelo priljubljen in cenjen.

Na slavnosti je bil govornik predsednik ZB občine Radovljica tov. Slavko Staroverski. Izveden je bil tudi bogat kulturni program.

Proslave se je udeležilo veliko predstavnikov družbenopolitičnih organizacij ter ostalih prebivalcev.

Jordan Blažević



Spomenik narodnemu heroju Tončku Dežmanu



Inovatorji nagrajeni

PODELJENE SO BILE NAGRADE INOVATORJEM V OBČINI RADOVLJICA

Izvršni odbor občinske raziskovalne skupnosti je po daljših pripravah, v katere so bili vključeni še izvršni svet skupščine občine Radovljica in družbenopolitične organizacije občine Radovljica, izpeljal akcijo podelitve nagrad in priznanj za pomembne dosežke na področju množične inventivne dejavnosti. Hkrati s temi pa so bile podeljene tudi nagrade in priznanja učencem

osnovnih šol za pismene prispevke na temo »Raziskovalna dejavnost in njen pomen«.

Podeljena priznanja in nagrade imajo predvsem pomen v spodbujanju in širjenju množične inovatorske in racionalizatorske dejavnosti med delavci in vzbujanje zanimanja za ustvarjalno in raziskovalno delo med mladino.

Z namenom nadaljnega spodbujanja te dejavnosti je prav, da zapišem nekaj misli, izrečenih ob podelitvi nagrad na slavnostni seji občinske raziskovalne skupnosti.

Naša družba se dobro zaveda, da brez stalnega vključevanja novega znanja v proizvodnjo ne moremo pričakovati trajnega napredka in hitrega razvoja proizvodnih sil. Zato na vseh nivojih, od ZK, ZS, SZDL, raziskovalnih skupnosti in družbenopolitičnih skupnosti stalno spodbujamo akcije, katerih cilj je znanstvenemu-raziskovalnemu delu dati pravo mesto in pomen.

Že družbeni plan razvoja za sedanje srednjeročno obdobje je postavil raziskovalno dejavnost v ospredje in jo posebej naglasil kot tisto družbeno dejavnost, ki naj omogoči hitrejšo uveljavljanje kakovostnih elementov gospodarjenja.

Tudi v resoluciji XI. kongresa ZKJ je postavljena zahteva po oblikovanju dolgoročne strategije v programih znanstvenih raziskav. Poudarjeno je bilo, da mora znanost še bolj kot doslej predstavljati del enotne samoupravnih politike socialistične družbe, s katero delavski razred nepo-

Zdravih borcev je vsako leto manj

Radovljica

Kljub večji skrbi za borce, ki se kaže v organiziranju posebnih ambulant, rednih preventivnih sistematičnih pregledov itd., se zdravstveno stanje tega dela prebivalstva v radovljiški občini iz leta v leto slabša.

Od leta 1975 delujejo v občini Radovljica ambulate za borce v okviru Zdravstvenih domov Radovljica, Bled in Boh. Bistrica. V Radovljici jo borci lahko obiščejo vsak dan, na Bledu štirikrat tedensko, v Boh. Bistrici pa trikrat tedensko.

Do decembra so tako v Radovljici sistematsko pregledali 617 borcev, kurativnih pregledov pa je bilo 2.417. Petinštrideset borcev so napotili v zdravilišča, vendar so jih v te ustanove sprejeli šele pozno jeseni ali pa jih celo niso.

Na Bledu so opravili 570 pregledov in ugotovili visoko obolevnost borcev. Na prvem mestu so bolezni srca in ožilja, sledijo bolezni gibal in bolezni dihal.

V Bohinjski Bistrici je bilo opravljenih 216 sistemskih pregledov, 267 prvih ambulantnih pregledov in 302 ponovnih. Tudi v Bohinju prevladujejo med borci iste tegobe, bolezni srca in ožilja, dihal

in degenerativna obolenja sklepov.

Skrb za borce mora biti v prihodnje še temeljitejša.

Dražji vrtci

Izvršni svet skupščine občine Radovljica je 7. januarja odobril povišanje mesečne oskrbnine Vzgojno varstvenemu zavodu Radovljica za 20 %. Ta korak je bil potreben, ker so se izdatki za hrano in materialne stroške v 9. mesecih lanskega leta dvignili kar za 35 %.

Ekonomska cena mesečne oskrbnine po novem velja 1.950 din, od tega bo Skupnost otroškega varstva prispevala 54 %, starši pa 46 %.

Prispevki staršev so odvisni od dohodkov na člana družine. Za mesec januar, ko začnejo veljati nove cene, bodo največ plačali starši, kjer je dohodek na člana družine 3.000 in več dinarjev in sicer 1.300 din, najnižja oskrbnina pa bo znašala 400 dinarjev. Tisti otroci, kjer osebni dohodki na člana družine ne presegajo 1.000 dinarjev, bodo deležni brezplačne oskrbe.

Morda se bo marsikomu zdelo sedanje povečanje cen precejšnje, vendar je treba pri tem reči, da so oskrbnine v vrtcih naše občine še vedno med najnižjimi na Gorenjskem.



Paket rezervne hrane za »Danes in jutri 84«

V primeru elementarnih nesreč ali oboroženega odpora je treba zagotoviti preskrbo prebivalstva za najnujnejši prehrambeni izdelki. Za premostitev teh težav pri preskrbi z živili naj bi si vsako gospodinjstvo v mirnem času pripravilo primerno zalogo živil, iz katerih je mogoče v najkrajšem času pripraviti različne dnevne obroke.

HP KOLINSKA je prva pristopila k rešitvi tega problema. Pripravila je paket rezervne hrane za »Danes in jutri 84«, ki omogoča kompletno prehrano štiričlanski družini za sedem dni in vsebuje zajtrk, kosilo in večerjo z dopolnilnimi obroki suhega sadja, mleka in vitamina C.

Ta prehrabeni paket vsebuje izdelke jugoslovanske prehranske industrije. Vsak pripravljen obrok zadovoljuje dnevne fiziološke potrebe tako energetsko kot tudi nutritivno.

Z izdelki v paketu daje HP KOLINSKA novo kvaliteto v naši vsakodnevni prehrani, nudi gospodinjstvu racionalno, uravnovano, raznovrstno in dobro prehrano ter omogoča hitro pripravo kompletnih

obrokov v primerih, ko nakup v trgovini ni mogoč (sobote, nedelje in prazniki), na izletih in kampiranju. Uporabnost paketa je torej vsestranska, tako v normalnih kot izrednih razmerah.

Cena paketa je za okoli 10 % nižja od posameznih prodajnih cen izdelkov v maloprodajni mreži.

Navodila za pripravo posameznih jedi so navedena na pakiranju.

Paket v predloženi sestavi je pregledala dne 20. 6. 1978 posebna komisija, imenovana od Sekretariata za ljudsko obrambo in komiteja za tržišče in cene Izvršnega sveta SR Slovenije.

Rok uporabnosti posameznih izdelkov je najmanj eno leto ali pa tudi več, kar je deklarirano na izdelku. Kjer ni naznačen rok uporabe, je le-ta neomejen (npr. pri konzervah).

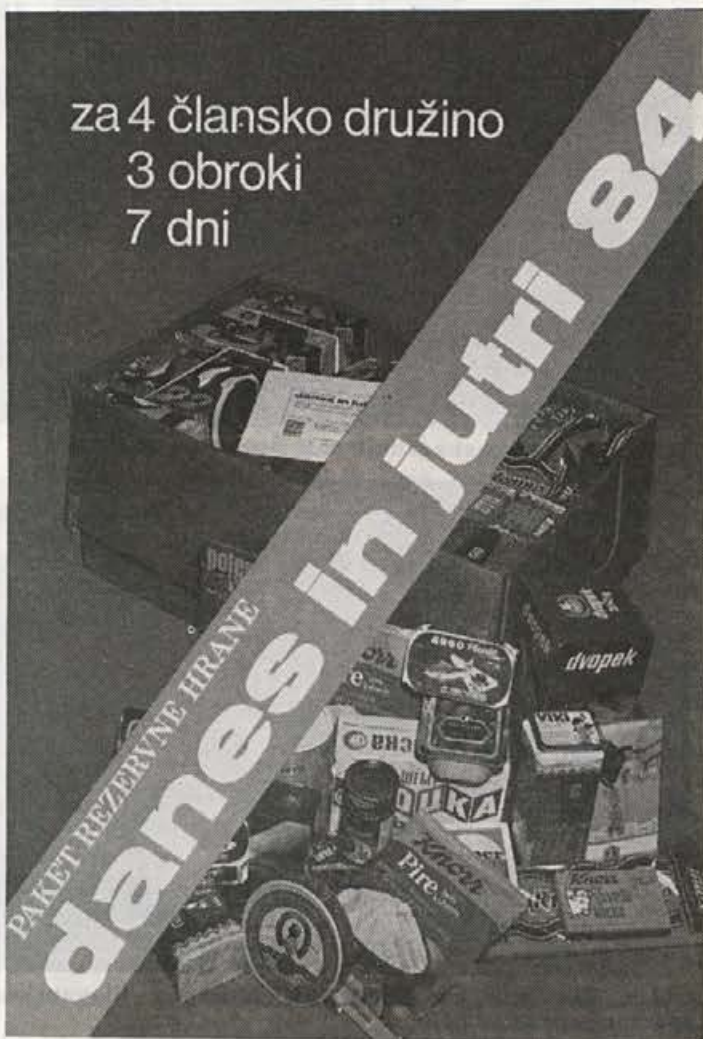
V nadaljevanju je navedena vrsta dnevnih jedilnikov, kar naj bi vam olajšalo pripravo kalorično in biološko uravnoteženih obrokov. Seveda pa lahko po lastnem okusu pripravite drugačne kombinacije

in prav tako lahko uporabite tudi posamezne izdelke.

Priporočamo, da izdelke iz paketa uporabljate tudi pri

normalni dnevni potrošnji, saj so le ti enaki izdelkom, ki jih sicer kupujete, so pa cenejši. Seveda pa pri tem ne smete pozabiti pravočasno naročiti nov paket.

za 4 člansko družino
3 obroki
7 dni



sredno uresničuje svojo vodilno vlogo.

Velik prispevek k realizaciji tako zastavljene politike prav gotovo predstavlja novi Zakon o raziskovalni dejavnosti in raziskovalnih skupnostih, ki dovolj celovito ureja odnose med posameznimi udeleženci v raziskovalnem procesu.

Poleg spoznanja o pomembnosti dosežkov ustvarjalnega znanstvenega dela pa je potrebno tudi mnogo naporov in prizadevanj, da le-ti padejo na plodna tla in obrodijo sadove, ki bodo človeku omogočili boljše in srečnejše življenje. Prav tako pa je potrebno tudi nenehno prizadevanje, da se dosežki znanosti ne bodo spreminjali v svoje nasprotje in kot taki predstavljali nevarnosti za človeka in njegov obstoj. Nikoli ne smemo pozabiti, da so mogoče tudi take zlorabe znanosti in njenih dosežkov.

Ce velja, da je potrebno mnogo prizadevanj za uveljavitev in pravilno uporabo znanstvenih dosežkov, velja poudariti, da je prav toliko in še več truda potrebno vložiti za uveljavljanje dosežkov na področju množične inventivne dejavnosti.

Ti dosežki so prenekaterikrat v določenih sredinah zastavljeni, spričo velikanskih vzponov znanosti, spričo možnosti uvoza tuje tehnologije in licenc. Toda prevladati mora spoznanje, da je v tej vrsti dejavnosti, med množico delavcev, skrit ogromen potencial znanja, ki nam ustrezno vzpodbujen, lahko daje neslutene rezultate ob minimalnih vlaganjih. Še posebej pomembno pa je, da gre tu za ak-

tiviranje in uveljavljanje našega lastnega znanja in pameti. Kadar pa gre za spodbujanje takih potencialov pa nam ne sme biti žal ne časa, ne truda in ne denarja, kajti ta prizadevanja bodo slej ko prej obrodila sadove, o katerih bo imela koristi celotna naša družba.

Te misli so nas vodile, ko smo že v preteklem mandatu organizirali razstavo inovacijskih dosežkov. Te iste misli so nas vodile tudi, ko smo se odločili, da v okviru občinske raziskovalne skupnosti podelimo priznanja in nagrade najuspešnejšim inovatorjem v občini Radovljica. Le obilici dela, ki jo zahteva organiziranje take dejavnosti in pomanjkanju kadrov, ki bi bili pripravljeni poleg svojih rednih dolžitev aktivno sodelovati z občinsko raziskovalno skupnostjo ali v njej, gre pripisati, da do realizacije te zamisli ni prišlo že prej.

Kljub temu, da odziv na pripravljeno akcijo ni bil najboljši, moramo biti z začetim delom zadovoljni. Mislim, da bo ta začetek za marsikoga spodbuda za nadaljnja prizadevanja k izboljšanju odnosa do množične inventivne dejavnosti.

V občinski raziskovalni skupnosti bomo s tako obliko pospeševanja inovatorske dejavnosti nadaljevali tudi v tem in naslednjih letih, zato bi povabil k sodelovanju tako tiste, ki imajo racionalizacijske predloge kot tudi tiste, ki želijo pomagati pri organiziranju teh in podobnih akcij za pospeševanje uporabe znanstvenega dela v praksi.

Silič Vlado

Koline



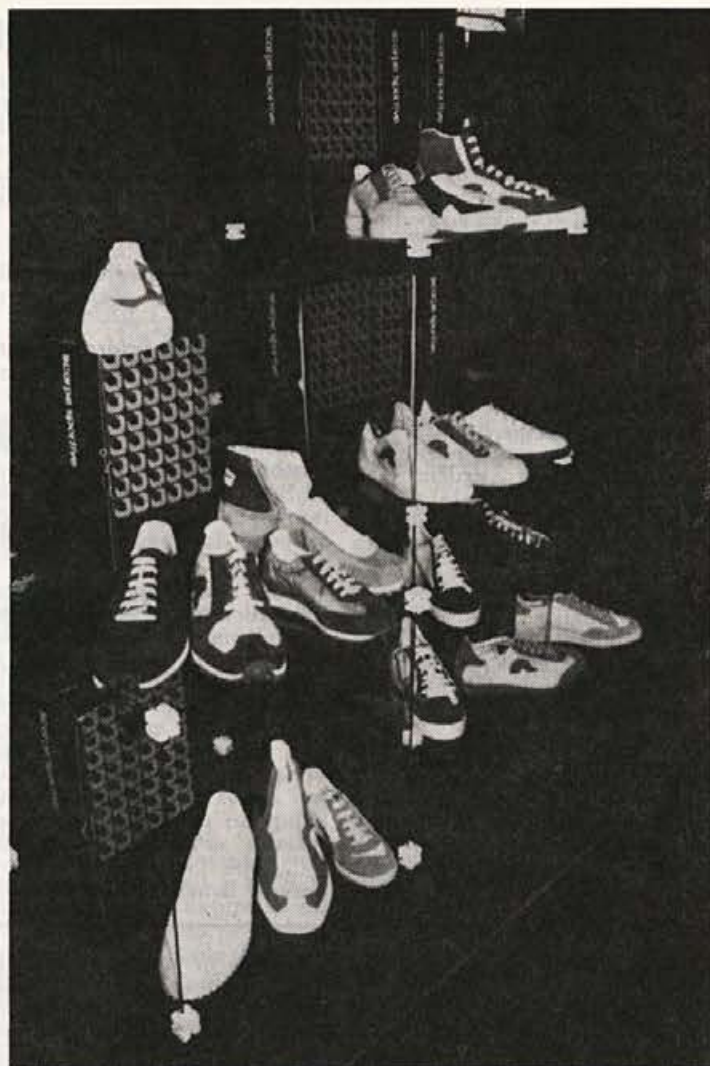
Obiski – Obiski – Obiski



Študentje ekonomske fakultete iz Beograda na obisku



Obisk Koroških Slovencev ob 20-letnici Slovenskega športnega društva Sele



Kolekcija športne obutve »KRONOS«, izdelki našega poslovnega partnerja »BENECO« iz Čedad na kranjskem sejmu.

BODE V OČI, OB LEPI FASADI KUP SMETI



Športne igre TOZD Vzdrževanje

Delavci TOZD Vzdrževanje smo se v začetku letošnjega leta dogovorili, da bomo organizirali športne igre, da bi s tem povečali rekreacijo članov našega TOZD. Ker že nekaj let nazaj opažamo, da rekreacija v podjetju upada, smo prav zaradi tega sprožili to akcijo, saj bo udeležba gotovo večja na naših in tovarniških igrah. Upamo, da bo naša akcija dobila širši odmev in da bodo tudi po drugih TOZD to organizirali, pa čeprav vsi pra-

vijo, da je to možno le v TOZD Vzdrževanje, kjer so člani manjša in bolj medsebojno povezana enota, pa mislim, da bi se tudi ostali lahko z malo volje in dela lotili bolj aktivne rekreacije. Samo športna tekmovanja v okviru DO so vedno slabše obiskana, pa bi mogoče na TOZD tekmovanjih dobili nekateri več volje za sodelovanje, kar bi bilo vsekakor pozitivnega pomena, saj današnji tempo življenja zah-



Priprave na tek – Vzdrževanje



teva od vsakega delavca prosti čas za rekreacijo za njegovo dobro in dobro vseh nas.

Mi smo organizirali (do sedaj) dve tekmovanji in sicer: — veleslaloma v KRPINU 12. 1. 1980, ki je bil kljub meg-

lenemu vremenu in močnemu sneženju dobro obiskan, saj se ga je udeležilo 25 naših članov. Oba teka veleslaloma sta bila izpeljana brezhibno; lahko se zahvalimo štarterjema in računalniški službi za takojšnje rezultate.

Dne 19. 1. 1980 pa smo na Hraški gmajni organizirali smučarske teke. Vreme nam tudi tokrat ni bilo naklonjeno, saj je bilo megleno in mrzlo, toda športne volje je bilo veliko več in zato smo tekmovalje zelo dobro izpeljali.

Tekov se je udeležilo 24 članov in le eden je bil po pravilih diskvalificiran, saj se mu je pokvarila smučka, pa je prišel v cilj z dvema v rokah, če bi imel vsaj eno na nogah bi bil še vedno uvrščen. Tekmovanje smo zaključili v »Klemenovem hramu« na Rodinah z obljubo, da se bomo polnoštevilno udeležili ostalih šestih tekmovanj, ki jih imamo še v programu.

H. B.

REZULTATI VELESALOMA

VRSTNI RED

1. Krivec Janez
2. Gerčar Mato
3. Gerčar Mirko
4. Vogelnik Andrej
5. Ambrožič Maks
6. Ferkolj Janko
7. Beravs Niko
8. Hrovat Danilo
9. Palovšnik Albin
10. Stroj Zvone
11. Rozman Janez
12. Valant Franci
12. Hrovat Brane
14. Resman Franc
15. Štefelin Anton
15. Toman Slavko
17. Hanžič Janez
18. Resman Janko
19. Legat Toni
20. Kunčič Janko
21. Katrašnik Sever

ODSTOPILO:

Mravlje Janez
Krmelj Rudi
Dobida Janez
Albinini Anton

Krivic Janez

REZULTATI SMUČARSKEGA TEKA

VRSTNI RED

1. Hanžič Janez
2. Krivic Janez
3. Rozman Janez
4. Stroj Zvone
5. Legat Toni
6. Krmelj Simon
7. Ravnik Franc
8. Resman Franc
9. Rozman Peter
10. Resman Pavel
11. Gerčar Miro
12. Hrovat Branko
13. Krmelj Rudi
14. Jančar Franc
15. Dobida Janez
16. Palovšnik Albin
17. Tonejc Niko
18. Hrovat Danilo
19. Klinar Miro
20. Hrovat Alojz
21. Toman Slavko
22. Stare Slavko
23. Stroj Miloš

ODSTOPIL:

Prešeren Alojz

Vodja tekmovanja
Janez Hanžič



Kulturni praznik – 8. februar – Prešernov dan

*V sovražnike 'z oblakov
rodu naj naš'ga trešči grom!
Prost, ko je bil očakov,
naprej naj bo Slovencev dom;
naj zdrobè
njih rokè
si spone, ki jim še težè!*

Petintrideset let je minilo odlej, ko je predsedstvo narodnoosvobodilnega sveta izdalo odlok, da proslavljamo 8. februar kulturni praznik slovenskega naroda. Za naš majhen narod je to velik praznik, saj smo se desetletja in stoletja borili proti sovražniku, ki je zatiral našo samostojnost, svobodo in naš materin jezik. Vse to danes imamo in lahko smo ponosni. Jezik in maloštevilčnost ne smeta biti ovira za razvoj in napredek tako naroda kot celotnega človeštva. Jezik sam ne more zavreti poti velikim idejam in naprednim težnjam — ne glede na to, ali prihajajo od velikih ali malih narodov. To velja tako v kulturi kakor tudi na drugih področjih človekovega ustvarjanja.

Ponovno pa moramo poudariti, da kultura že zdavnaj ni več stvar posameznikov ali le ozkega kroga intelektualcev, ampak vsega delovnega ljudstva. Vsi

imamo pravico in dolžnost, da odločamo o kulturni politiki in ustvarjamo ter oblikujemo kulturno življenje.

Ob tej priložnosti pa se moramo vsekakor spomniti našega največjega poeta Franceta Prešerna, saj 8. februar ni le kulturni praznik, temveč tudi obletnica smrti pesnika, ki je našemu narodu v pesmih dal svetel žarek v boju za samostojnost in svobodo. Decembra letos bo minilo 180 let, odkar se je France Prešeren rodil v gorenjski vasi Vrbi, od koder je odšel v svet, v šole, in se nazadnje ustavil kot doktor prava v Kranju, kjer je v Prešernovem gaju tudi pokopani.

Ob kulturnem prazniku se ga bomo spomnili po celi Sloveniji in iz tisoč in več grl bo prihajala njegova Zdravljica, Krst pri Savici, sonetje in druge pesmi, ki pridejo človeku do srca.

F. E.

Zmagovalci znani –

odličja podeljena

Ko se leto bliža kraju oz. ko se pričinja novo, se končujejo tudi raznorazna sindikalna tekmovanja v okviru Elana in pa tudi izven njega. Zato v tem prispevku želim napisati par stvari o minuli športno rekreacijski sezoni v Elanu. Predvsem bi rad kritično ocenil množična tekmovanja kot sta: »Izbor najboljšega športnika-ce in šahista-ke Elana«, ter »Najboljši TOZD-DS Elana na športnem področju.« Nekaj vrstic pa bi rad namenil tudi splošni športno-rekreativni dejavnosti v Elanu v zadnjem času.

Zanimanje upada

Najprej se posvetimo tekmovanju za izbor najboljšega športnika-ce in šahista-ke Elana. Ta zvrst športno rekreacijskih tekmovanj poteka v Elanu že nekaj let in v tem času je interes za to tekmovanje v prvih letih naraščal, v zadnjih pa je viden padec zanimanja. Začetno navdušenje lahko pripišemo predvsem na novo organizirani zvrsti tekmovanja, ki naj bi delavce vabilo k

množičnemu udeleževanju v več različnih disciplinah, ki bi jim z enostavnim izračunom točk glede na zasedeno mesto v posamezni disciplini, lahko pripomoglo k skupnemu uspehu v vseh disciplinah, kar bi bila tudi nagrada za angažiranost na športnem področju.

Toda sčasoma se je ugotovilo, da sistem točkovanja ni bil povsem dober, saj so si lahko zmagovalci v disciplinah, kjer je bilo veliko število udeležencev v eni ali dveh panogah nabrali toliko točk, da jih drugi, ki so zmagali v več disciplinah z manj udeleženci, niso mogli prehiteti. Tako je prišlo do spremembe sistema točkovanja, tako da se ni šlo samo osvojeno mesto, ampak rezultat, ki ga je posameznik dosegel. In tu že vidno prične upadati zanimanje. Ni pa to glavni vzrok za krizo, ki je prihajala. Vedno večje število raznoraznih tekmovanj, je bilo preveč tudi za tiste, ki so do takrat stalno sodelovali. To je bil glavni razlog, saj so bila ta tekmovanja skoraj vsako so-

(Nadaljevanje na 18. strani)



»Nabavniki« po obnem zboru

ZMAGOVALCI ZNANI – ODLIČJA PODELJENA

(Nadaljevanje s 17. strani)

boto ali nedeljo med tednom in so tako marsikomu odvzela veliko prostega časa.

Predvsem na osnovi teh ugotovitev smo sklenili, da naj bi bilo to tekmovalstvo zaenkrat prekinjeno. Če pa bi se pojavil ponovni interes pa bi bilo treba stvar na novo organizirati mogoče v nekoliko spremenjeni obliki.

Če preidemo na tekmovalstvo v letu 79, ugotovimo, da je bilo od predvidenih deset disciplin organiziranih le šest v moški in ženski konkurenci, in od tega so za tri discipline šteli rezultati občinskih sindikalnih prvenstev. V končnih rezultatih je uvrščeno 28 tekmovalk in 131 tekmovalcev, od tega pa je le eden nastopil v vseh šestih disciplinah.

KONČNI REZULTATI – ŽENSKE:

	točke
1. Podlipec Amalija	22488,8
2. Kaufman Jožica	11835,7
3. Jesenšek Vera	10956,6
4. Gomboc Lidija	10353,5
5. Ilc Jurica	8684,3
6. Lavrič Marija	8351,4
Ostale tekmovalke so se udeležile samo ene discipline.	

KONČNI REZULTATI – MOŠKI:

	točke
1. Praprotnik Filip	24555,0
2. Potočnik Zvone	21453,6
3. Dolar Milan	21383,6
4. Kokalj Rudi	20252,8
5. Legat Anton	19866,1
6. Vrečko Maks	19698,0
7. Dežman Jože	18655,4
8. Kozamernik Stane	18426,2
9. Kocijančič Jaka	15891,0
10. Cerar Jani	15860,8
Ostali tekmovalci so nastopili samo v dveh disciplinah.	

Prvič precejšnje zanimanje

Tekmovalstvo »Izbor najboljšega TOZD-a ali DS na športnem področju Elana«, je bilo tokrat prvič organizirano. Ocene dosedanjega poteka tekmovalstva so zadovoljive in

če bomo v bodoče odpravili nekatere pomanjkljivosti, lahko postane eno najbolj množičnih oz. najpopularnejših v zadnjem času na področju Elana. Mogoče je tudi tu le začetno zanimanje in bo s časom interes upadel, kar pa upam, da se ne bo zgodilo, saj bi s tem podrli vse tisto, kar so in smo na tem področju človekove rekreacije dosedaj storili.

Na občnem zboru sindikata, ko je bila podelitev raznoraznih priznanj, plaket itd., pa sem prišel do spoznanja, da velika večina zaposlenih v Elanu ne zna ceniti volje in truda nekaterih, ki so se celo leto borili v raznoraznih disciplinah za barve svojega TOZD-a. Veliko je takih, ki ne znajo ceniti udeležbo, ampak mislijo, da so vsa druga mesta razen prvega manjvredna in ne vedo, da se je zadnji ravno tako boril v okviru svojih zmožnosti, da bi vsako preizkušnjo tudi najboljše opravil.

Priznati moramo, da je veliko takih med nami, ki se odločijo, da bodo sodelovali na raznoraznih tekmovalstvih le takrat, ko so prepričani, da se bodo visoko uvrstili, v nasprotnem primeru pa raje ne sodelujejo. Ne zavedajo se, da je vsako mesto častno in vsak rezultat izraz tekmovalstva s samim s seboj v želji zadovoljiti svoje potrebe po rekreiranju, ki smo ga v današnjem tempu življenja najbolj potrebni, obenem pa ne najdemo časa zanj, kar pa je le izgovor in ne resnica.

Upravni odbor SŠD Elana je ravno zaradi tega sklenil, da v letošnjem letu ne bomo podeljevali nikakršnih pokalov, medalj, plaket itd., ampak samo spominska priznanja za sodelovanje. Za skupnega zmagovalca tekmovalstva, ki se bo sedaj imenovalo: »Sindikalne športne igre Elana« ali kratko SSI ELANA, pa bo podeljen prehodni pokal, ki ga v primeru trikratne zaporedne zmage ali petkratne v presledkih, prejme TOZD-DS v trajno last. Ti ukrepi se vključujejo tudi v stabilizacijo, kar pa ni vodilo upravnega odbora k taki odločitvi.

4. PRIZNANJE Nogometni sekciji, ki je v letu 79 že tretjič zapored osvojila naslov občinskega sindikalnega prvaka v malem nogometu.

Premalo damo na rekreacijo

O tem zelo na kratko, saj sem in se dovolj piše o tem, vendar za to v Elanu še vedno ni pravega posluha. Rekreacija nam je potrebna, tega se vsi dobro zavedamo, vendar pa sami sebe ne moremo prisiliti, da bi v dnevnem času našli tudi del za tovrstne aktivnosti. Izmišljamo si raznorazne izgovore (NI ČASA itd.), obenem pa za svoje sodelavce, svoje prijatelje ugotavljamo, kako dobro bi bilo za njih, če bi se ukvarjali s tem in tem športom, hodili v naravo in podobno. Bistvo problema je v nas samih, saj bomo le v primeru, ko bomo poiskali (si

vzeli) čas oz. prepričali sami sebe, da obstoja »čas« za športne aktivnosti, občutili kakšno telesno in duševno sprostitve nam nudi rekreacija. Zavedati pa se moramo, da nam ne sme biti motivacija v doseganju visokih uvrstitev oz. nadpovprečnih rezultatov, ampak v premagovanju lastnih uspehov včerajšnjega dne, tedna, meseca. Ne bodimo zlobni do slabše uvrščenih in ne postavljajmo drugim za vzgled svojih rezultatov. Ko bomo vsi sami pri sebi razčistili o teh stvareh, nam medsebojni odnosi ne bodo delali nobenih preglavic, tako na delovnem kot tudi na športno rekreacijskem področju. To pa seveda velja za vse nas delovne ljudi, da slučajno ne bomo še kdaj slišali: »Bojim se, da je to zasluga vodilnih in ne vseh vas neposrednih proizvajalcev.

P. F.



Sodelavec na Fortuni pri brušenju krila jadralnega letala

REZULTATI TEKMOVANJA V LETU 1979:

1. TOZD Smuči	98 točk	10 disciplin
2. TOZD Vzdrževanje	85 točk	9 disciplin
3. TOZD Inštitut	63 točk	9 disciplin
4. DS Skupne službe	37 točk	8 disciplin
5. TOZD Trgovina	27 točk	7 disciplin
6. TOZD Športno orodje	23 točk	5 disciplin
7. TOZD Plastika	11 točk	4 disciplin

Tekmovalstva so bila organizirana v desetih disciplinah od predvidenih štirinajstih.

Na koncu tega dela naj omenim, da je tekmovalstvo vodila oz. spremljala posebna komisija, ki je ob zaključku podelila posameznikom, sekcijam in TOZD-om naslednja priznanja:

1. PRIZNANJE Hrovat Janezu, za dobre rezultate ter

dolgoletno udejstvovanje na športnem področju Elana.

2. PRIZNANJE Toman Slavkotu, za angažiranost na športnem področju v TOZD-u Vzdrževanje in za požrtvovalno delo v odbojarski sekciji.

3. PRIZNANJE TOZD-U Trgovina, ki kljub temu da so majhen kolektiv, množično nastopajo na tekmovalstvih v okviru Elana in izven njega.



Konec dober, vse dobro

Končane so Sindikalne športne igre Občine Radovljica za leto 1979.

V okviru programa SŠI 79 so bila izvedena športno-rekreativna tekmovanja v dvanajstih športnih panogah. Najprej preglejmo nekaj statističnih podatkov o udeležbi.

V ženski konkurenci je bilo skupaj 890 nastopov. Od tega jih na ELAN odpade 79 ali 9 %. Pri teh 79 nastopih je sodelovalo 40 ELAN-ovih tekmovalk, kar pomeni, da so nekatere nastopile tudi v več disciplinah. Omenim naj le tiste, ki so sodelovale največkrat: Podlipec Amalija – sedemkrat, Brejc Nuša, Gomboc Lidija, Bec Marija in Lavrič Marija – štirikrat. Pri moških je bilo skupaj 2452 nastopov, od tega 352 ali 14,5 % ELAN-ovih. Pri 352 nastopih je sodelovalo 166 ELAN-ovcev. Tudi tu so posamezniki nastopili v več disciplinah, omenim naj le najbolj zagrizene: Praprotnik F. – desetkrat, Legat A. – osemkrat, Cerar J., Dežman J., Hegedič L., Olip B., ter Tonejc J. – sedemkrat. Če na koncu seštejemo vse skupaj, ugotovimo, da je na SŠI 79 sodelovalo

206 naših predstavnikov-ic, ki so vsega skupaj nastopili 431 krat, kar je 13 % od celotnega števila 3342 nastopov. Z udeležbo smo lahko zadovoljni, čeprav bi bila lahko še večja in upajmo, da bo to v novi sezoni SŠI 80, ki se je že pričela.

Seveda pa so »pomembnejši« od udeležbe rezultati, ki so tokrat zares razveseljivi. Na vseh treh področjih smo zanesljivo osvojili prvo mesto. V celoletni uvrstitvi SŠI 79 so naše ženske ekipno osvojile prvo mesto s 160 točkami prednosti pred drugouvrščeno ekipo Iskre iz Otoč. Pri moških je prednost 278 točk pred Verigo. Ekipno skupaj pa kar 587 točk pred drugouvrščeno Verigo. Zahvaliti se imamo tako množičnemu nastopu, kot dobrim rezultatom. Pohvaliti je potrebno vse, ki so sodelovali, saj so ob vsakem svojem nastopu prinesli najmanj eno točko.

Ob tej priliki pa vabim vse, ki so sodelovali lani, naj to storijo tudi letos, saj bomo le v tem primeru ta naslov lahko tudi obdržali. To vabilo pa velja tudi za tiste, ki do sedaj še niso sodelovali.

KONČNI REZULTATI:

1. Ekipno ženske

	točk
1. ELAN Begunje	548
2. ISKRA Otoče	388
3. VEZENINE Bled	387
4. – 5. LIP Bled	374
4. – 5. ISKRA Lipnica	374

2. Ekipno moški

	točk
1. ELAN Begunje	1313
2. VERIGA Lesce	1035

3. GG Bled	703
4. LIP Bled	487
5. ISKRA Otoče	466

3. Ekipno skupaj

	točk
1. ELAN Begunje	1861
2. VERIGA Lesce	1274
3. LIP Bled	865
4. ISKRA Otoče	854
5. GG Bled	787

Praprotnik Filip

Končan prvi del lige

V januarju so bila odigrana zadnja srečanja prvega dela medobčinske lige v odbojki. V zadnji številki Naše smučine smo objavili rezultate prvih sedem kol, tokrat pa še ostale. V osmem kolu smo gostovali na Jesenicah in gladko izgubili z rezultatom 3:0. To je bila ena naših najslabših iger, zato je rezultat realen. Slaba igra v polju, slab sprejem in tudi ostalo so bili vzroki, da smo tako hitro izgubili z vodilno ekipo te lige.

Deveto kolo ni prineslo boljšega rezultata, saj smo doma izgubili z ekipo mladincev Bleda – prav tako s 3:0. Razlika med to tekmo in tisto na Jesenicah je bila v tem, da je bil tokrat naš odpor močnejši in so bili rezultati zato tesnejši v setih, ne pa tudi na koncu.

V desetem kolu smo bili najbližje zmagi, odkar igramo v ligi. Na gostovanju v Žirovnici smo igrali slabo, saj so nas predvsem zato domačini premagali s tesnim rezultatom 3:2. Čeprav Žirovnica ni pokazala kvalitetne igre, pa jim je vseeno uspelo v zadnjem – petem setu zmagati in to zaslužno, kajti naša igra je bila pod povprečjem. Tudi tokrat se je pokazalo, da proti slabšim nasprotnikom zaigra-

mo slabo in to ne zato, ker bi jih podcenjevali, ampak zaradi nepoletne igre.

V zadnjem kolu smo na domačem terenu gostili ekipo Radovljice, ki je v prvem delu igrala vlogo konkurenta za prvo mesto. To se tudi pozna v njihovi igri, predvsem zato, ker so se okrepili z dvema novima igralcema, ki sta prej igrala za ekipo Bleda. Tudi tokrat smo proti močnejši ekipi zaigrali dobro in prvi set dobili. Za kaj več pa nismo imeli moči, tako da smo na koncu izgubili s 3:1. Povedati je potrebno, da bi s tako igro proti vsakemu nasprotniku končno lahko zasedli dosti boljše mesto, kot smo ga po prvem delu.

Odigrali smo tudi preložen tekmo petega kola z Gumarjem in zaslužno zmagali z rezultatom 3:1. Igrali smo dovolj dobro, čeprav je bil nasprotnik ena slabših ekip v tej ligi. Posebno dobro smo igrali v prvem setu, ko je Gumarju uspelo dobiti le nekaj točk. V naslednjih setih pa je kvaliteta igre padla, tako da smo na koncu – v zadnjem setu zmagali le s 15:13.

Z rezultati prvega dela smo lahko zadovoljni, v drugem pa bomo poizkušali še kaj več.

Dupljanski maraton uspel

Nad dvatisoč tekačev na smučeh se je udeležilo V. množičnega smučarskega teka »Po poteh Kokrškega odreda« v Dupljah pod odlično organizacijo domačega TVD Partizana. Tekmovanje je potekalo na treh progah, maraton na 25 km, trimski tek na 15 km in pionirski tek na 7 km.

Udeleženci so bili razdeljeni v 7 kategorij.

REZULTATI ELANOVCEV:

Množični tek 25 km – moški

1. Kolander Rudi	1.15.18
240. Hrovat Janez, Elan	1.51.41
246. Pretnar Miha, Elan	1.52.00
453. Iskra Franc, Elan	2.05.42
565. Šolar Franc, Elan	2.13.19
601. Finžgar Miha, Elan	2.17.19
607. Legat Peter, Elan	2.17.57

Uvrščenih 807 tekmovalcev

Množični tek 25 km – moški veterani

1. Seljak Roman	1.26.28
38. Hrovat Janez, Elan	
78. Iskra Franc	
104. Finžgar Miha, Elan	

Uvrščenih 145 tekmovalcev

Trimski tek 15 km – moški

1. Gregorič Peter	0.46.52
29. Praprotnik Filip, Elan	1.06.19
31. Kelih Jože, Elan	1.07.07
46. Vrečko Maks, Elan	1.09.52
98. Legat Anton, Elan	1.16.22
110. Hrovat Brane, Elan	1.17.05
120. Markelj Simon, Elan	1.18.08
179. Pogačar Franc, Elan	1.23.34
200. Resman Andrej, Elan	1.26.03
201. Zajc Bojan, Elan	1.26.07

Uvrščenih 357 tekmovalcev

Trimski tek 15 km – ženske

1. Jelovčan Jeli	0.54.33
16. Vavpotič Olga, Elan	1.24.42

Uvrščenih 121 tekmovalk

P. F.

NEPOPOLNA LESTVICA PRVEGA DELA

1. Jesenice	9	90	27: 2	+ 25	18 točk
2. Bohinj	9	81	25:10	+ 15	16 točk
3. Radovljica	9	72	22: 9	+ 13	14 točk
4. Bled	10	73	23:11	+ 12	14 točk
5. Triglav II.	11	74	25:18	+ 7	14 točk
6. Lubnik	8	53	16:12	+ 4	10 točk
7. Kamna gorica	10	55	18:22	- 4	10 točk
8. Plamen	10	37	13:23	- 10	6 točk
9. Žirovnica	11	38	10:26	- 16	6 točk
10. Triglav I.	10	28	14:24	- 10	4 točk
11. Elan	11	29	15:28	- 13	4 točk
12. Gumar	10	10	3:30	- 27	0 točk

Filip Praprotnik





Miran Gašperšič, serviser naše alpske moške reprezentance, se trudi s pripravo smuči

Domislice

- Bogastvo ne osreči človeka.
- Najučenejši je ta, kdor sebe pozna.
- Ljubezen se rodi iz temperamenta ali iz slabosti; ena sama poteza lepote nas priklene nase.
- Podarjenemu konju se ne gleda na zobe.
- Po gladkih cestah je lahko voziti.
- Pes psa ne ugrizne.
- Pameten popotnik pusti srce doma.
- Hrzač konj še ni dober tekač.

● Mož, ki se ima za pametnejšega od svoje žene, je srečnejši; poročil se je z res inteligentno žensko.

● Optimisti in pesimisti imajo skupno napako: bojijo se resnice.

● Kadar ljudje ne morejo spremeniti stvari, spremenijo pojme.

● Hvaležnost je le tiho upanje na večje usluge.

● Duhovitost je sol, ki napravi resnico užitno.

● Ključni problemi se ne rešujejo s ključem za konzerve.

● Na boljšču spoznanja se bori krepka volja s šibkim obupom.

Najiskrenejši ljudje so lju-
dožerci.

V življenju ni pomembno,
ali imaš denar; pomembnejše
je, ali ga imajo drugi.

Če je satirik nehal pisati,
pomeni, da je prišel k pameti
ali pa na dober položaj.

Hudomušnik jih ima za
ušeši.

Branje je živčna navada,
da se izognemo mislim.

Čeprav ima priklenjen pes
odveč kosti, jih drugemu ne
prepusti.

Najslabša sprava je boljša
kakor najboljša pravda.

Kakor dih pihlja ljubezen,
kamor hoče in kjer je dahnila,
tam se skuša vtelesiti.

Namečka se še otrok veseli.
Glad je hud, hujša je žeja.

Kadar nas ima v svoji ob-
lasti ljubezen, lahko z goto-
vostjo rečemo: Zbogom razsod-
nost.

Peči se od daleč ne pozna,
da je vroča.

Preveč nakita raztrga uho.

V geniju se bori angel ustvar-
janja z demonom uničevanja.

Naša modrost izvira iz naših
izkušenj, naše izkušnje pa
izvirajo iz naših neumnosti.

Za srečen zakon sta potrebna
dva, ki znata dobro odpuščati.

Vmesna pripomba je največ,
kar lahko naredi moški, kadar
se pogovarjajo ženske.

Čudežni otrok je majhen
otrok, ki ima starše z veliko
domišljijo.

Poceni priložnost je stvar,
katere uporabo morate šele
uganiti, ko ste stvar že kupili.

Debata je diskusija, ki ima
dve strani in nobenega konca.

Kolikor je predmet večji,
toliko lažje ga je najti; z idejami
je ravno narobe.

V sili spoznaš prijatelja,
v blagostanju prijateljico.

Človek nosi v sebi zver;
glej, da ji zakleneš dver.

Takten je mož, ki ve, da so
ženske vedno mlajše od svojih
let.

Mnogo je umskih talentov,
ki iz prihodnosti drugih pop-
ravljajo sebi preteklost.

Mavrica je nebeška obljuba
v barvni tehniki.

Lenoba zamuja priložnosti
do groba.

Kdor se stalno boji spre-
memb, ne bo ničesar spremenil.

Ne soli pameti tistemu, ki je
nima.

Da bi bil človek nepri-
stranski, mora imeti mnogo
denarja v žepu.

Kdor hoče pretepti psa,
si bo palico že oskrbel; toda
palica ima dva konca.

Kar vesta dva, je med tema;
kar vedo trije, je med vsemi.

Čudež je dogodek, ki so ga
opisali tisti, katerim so ga
opisali ljudje, ki ga niso videli.



ZAHVALA

ob težki izgubi drage mame

TINCE KRIVEC

se zahvaljujem vsem za izre-
čena sožalja, posebno pa naj-
ožjim sodelavcem za venec in
sodelavcem iz Plastike za de-
nar namesto venca na grob.

Zalujoči hči
Slavka Kralj

ZAHVALA

Ob tragični izgubi sestre

Ive Klemenčič

se zahvaljujem sodelavcem iz
Plastike za izrečena sožalja in
denarno pomoč namesto ven-
ca.

Zalujoči Franc Perkovič

UREDNIŠKI ODBOR: Arh
Franci, Urbanc Janez, Kos
Marjan, Stare Anton, Knafelj
Slavko, Kolman Barbara, Vr-
hunc Anton, Brejc Nuša, —
ODGOVORNI UREDNIK:
Knafelj Slavko — Izhaja me-
sečno — Tiska Gorenjski tisk
Kranj

ELAN**naša
smučina**

LETNIK XIX

ŠTEVILKA 2

15. FEBRUAR 1980



Prva zmaga Bojana Križaja v svetovnem pokalu

Teško je potem, ko so že vsa sredstva obveščanja oznanila veliko zmagovalca Bojana na tekmovanju za svetovni pokal v Wengenu, napisati karkoli zanimivega, pa vendar.

Prepričan sem, da smo vsi, kar nas je v Elanu, Bojanu na tihem že kar nekoliko bolj privoščili zmago kot ravno tako »našemu« Ingemarju. Včasih smo šli v svojem razmišljanju že tako daleč, da smo po zaporednih Ingemarjevih zmagah v pretekli sezoni že kar s po-

trtostjo gledali na uvrstitve tik pod vrhom, saj smo vedeli, da Bojanu mesto na Olimpu pripada.

Začetek letošnje sezone pa je dal slutiti, da je naša ekipa na čelu z Bojanom ena najmočnejših, on sam pa eden iz ozkega kroga tistih, ki bi Ingemarja vendarle lahko ogrozili na njegovem prestolu. Ta trenutek je nastopil v Wengnu, ko je Bojan z dvema izrednima slalomskima vožnjama dokazal, da ni potrebno, da bi kdorkoli imel slab

dan, če on stopi na pot k Olimpu, oz. tako željeni zmagi v tekmovanju za svetovni pokal.

Veselili smo se vsi – saj se je uresničila tako njegova želja, ki jo je kdo ve kako dolgo gojil v sebi in se trudil, pa tudi želja našega kolektiva.

Bojan, vloženi trud in odrekovanja so se obrestovala, kot si si želel, za tvoje dosežke uspehe, posebej pa še za zmago v Wengnu, pa ti delavci Elana iskreno čestitamo.

Dipl. oec. Uroš Aljančič

Leto 1980 v znamenju stabilizacije

Resolucija o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976–1980 v letu 1980 (takšen je njen polni naslov) – izšla je v Uradnem listu SRS št. 1 od 14. januarja 1980 – bo v vsakdanji rabi upravičeno poimenovana kot resolucija gospodarske stabilizacije, saj takšna usmeritev veje od njene prve do zadnje strani. Pritrditi moramo, da se ne srečujemo prvič s stabilizacijskimi usmeritvami, vendar je ta od prejšnjih precej strožja – tudi zato, ker pri izvajanju stabilizacije v preteklosti nismo bili dovolj strogi.

Iz resolucije povzemamo kot izhodiščne naloge:

- večjo rast izvoza blaga in storitev ob manjši uvozni odvisnosti (ter hitrejšem preudarnem nadomeščanju uvoza),

- izboljšanje strukture proizvodnje in novih naložb z ugodnejšimi plačilno-bilančnimi učinki, večjo učinkovitost naganja v prednostne dejavnosti, večjo povezanost s surovinsko podlago,

- manjšo energetske odvisnosti od uvoza nafte in skrbnejšo usmeritev k domačim energetskim virom,

- proizvodnjo, ki zaposluje več znanja in prinaša večjo kvaliteto,

- izboljšanje lastne akumulacije tozdov in zmanjšanje odvisnosti razširjene reprodukcije od posojil,

- zaježitev neutemeljenih pritiskov na rast osebnih dohodkov in s tem v zvezi na rast sredstev splošne in skupne porabe,

- ublažitev pritiskov na rast cen z vzpostavitev realnejših razmerij med cenami posameznih izdelkov (družbena kontrola cen).

Gospodarski načrt 1980 sprejet

Po obravnavi predloga gospodarskega načrta 1980 na delovnih skupinah zborih delavcev po TOZD, DSSS in DO Elan ter na podlagi pripomb, je bil 30. januarja 1980 predložen vsem delavskim svetom dokončni predlog GN - 80 in tudi soglasno sprejet.

Iz celotnega gradiva smo izločili za objavo:

- temeljne cilje razvoja
- materialne okvire razvoja
- skupne naloge
- plan investicij in
- družbeni standard

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

izvajanja srednjeročnega plana 1976-1980 DO ELAN za leto 1980

Pri oblikovanju ciljev in nalog družbenoekonomskega razvoja TOZD in DS SS v DO ELAN za leto 1980 smo izhajali iz ciljev sprejetih s srednjeročnim planom DO ELAN za obdobje 1976-1980, dosežene ravni razvoja, problemov, ki nam jih je dosedanja razvoj navrgel, kakor tudi iz nalog in usmeritev sprejetih v federaciji, republiki in občini Radovljica za tekoče petletno plansko obdobje.

1. TEMELJNI CILJI RAZVOJA

1.1. Osnovni cilji pri uresničevanju letnega gospodarskega načrta DO ELAN v letu 1980 so zlasti naslednji:

- uresničevanje in razvijanje samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov,
- uveljavljanje sistema samoupravnega družbenega planiranja in priprava planskih dokumentov pri vseh nosilcih planiranja za obdobje 1981-1985 kot tudi sprejemanje plana za leto 1980,
- dograjevanje samoupravnega sistema razširjene reprodukcije na osnovi dohodkovnih povezanosti in s tem zagotovitev dolgoročnih možnosti za oblikovanje sredstev za investicije,
- oblikovanje trajnejšega sodelovanja med proizvodnimi in trgovskimi TOZD na načelih skupnega prihodka in dohodka ter samoupravnega planiranja,
- poslednejše uveljavljanje politike gospodarske stabilizacije s poudarkom na kvalitetnih dejavnikih in v še večji izvozni usmerjenosti,
- počasnejša rast sredstev za osebno, skupno in splošno porabo od rasti družbenega proizvoda oziroma dohodka,
- uresničevanje samoupravnega sistema ekonomskih odnosov s tujino in na tej osnovi učinkovitejše spodbujanje izvoza ter smotno omejevanje uvoza,
- nadaljnje izboljšanje in skladnejši razvoj delovnih in življenjskih razmer delavcev in občanov v okviru predpisanih minimalnih standardov,
- smotnejša uporaba prostora in upoštevanje potreb po zavarovanju in urejanju človekovega okolja,
- nadalje razvijati ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

1.2. Pri uveljavljanju samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov ter samoupravne organiziranosti bo v letu 1980 zlasti potrebno:

- povečati aktivnost za bolj dosledno uresničevanje družbenoekonomskih in dohodkovnih odnosov z uresničevanjem Zakona o združenem delu, Ustave in raznih sistemskih zakonov,
- spodbujati dohodkovne odnose na podlagi združevanja dela in sredstev,
- uresničevati sistem samoupravnega družbenega planiranja tako, da bodo vsi temeljni nosilci planiranja vključeni v sistem samoupravnega družbenega planiranja in da bodo pravčasno in v skladu z zakonskimi določili sprejeti srednjeročni planski dokumenti pri vseh nosilcih planiranja,
- razvijati in krepiti samoupravne odnose med OZD materialne proizvodnje in samoupravnimi interesnimi skupnostmi ter skrbeti za uveljavljanje Zakona o svobodni menjavi dela,
- na vseh ravneh bolj zaostri odgovornost za dosledno uresničevanje samoupravno sprejetih nalog, ciljev in obveznosti.

2. MATERIALNI OKVIRI RAZVOJA V LETU 1980

Na osnovi dosedanjih rezultatov razvoja in ob prisotnosti težjih pogojev gospodarjenja doma in na tujih tržiščih predvidevamo, da bo v letu 1980 možno realizirati naslednje okvire razvoja:

2.1. Rast družbenega proizvoda (dohodek in amortizacija) za 13,6 % v tem:

• TOZD SMUČI	11,6 %
• TOZD ŠPORT. ORODJA	18,9 %
• TOZD PLASTIKA	19,8 %
• TOZD TRGOVINA	35,3 %
• TOZD INŠTITUT	15,6 %

2 NAŠA SMUČINA

• TOZD VZDRŽEVANJE	7,7 %
• DS Skupnih služb	13,3 %

Družbeni proizvod se bo povečal na osnovi z izboljšanjem produktivnosti dela in gospodarnosti s sredstvi.

2.2. Zaposlenost se bo povečala za 5,0 %, kar je močno nad zvezno, republiško in občinsko resolucijo

v tem:

• TOZD SMUČI	2,2 %
• TOZD ŠPORT. ORODJA	5,4 %
• TOZD PLASTIKA	5,3 %
• TOZD TRGOVINA	18,6 %
• TOZD INŠTITUT	14,7 %
• TOZD VZDRŽEVANJE	6,4 %
• DS Skupnih služb	5,3 %

Zaposlovanje mora biti odvisno od gibanja produktivnosti dela ter ugotavljanju minimalnih življenjskih pogojev dela z upoštevanjem prostorskega in socialnega področja.

2.3. Produktivnost dela merjena z družbenim proizvodom na zaposlenega bomo povečali za 8,2 %

v tem:

• TOZD SMUČI	9,2 %
• TOZD ŠPORT. ORODJA	12,8 %
• TOZD PLASTIKA	13,8 %
• TOZD TRGOVINA	14,0 %
• TOZD INŠTITUT	0,8 %
• TOZD VZDRŽEVANJE	1,3 %

pri čemer bo osnova povečanja večji izkoristek kapacitet, nova sodobnejša tehnologija, učinkovitejša organizacija dela, bolj-



Elanova »rojstna hiša«

ša in zavestnejša delovna disciplina ter izboljšani pogoji dela in kvalifikacijska struktura zaposlenih.

2.4. Zunanjetrgovinska menjava na nivoju DO bo pozitivna in se bo gibala:

Naziv	TSM	TŠO	TPL	TTR	TIE	TVZ	DSSS
izvoz (\$) v %	10,7	5,6	265,9	113,6	(1)	-	-
uvoz (\$) v %	4,6	5,3	4,0	-4,0	4,3	0,0	88,2
izvoz : uvoz	1,26	1,43	0,32	0,52	1,01	-	-

OP.: (1) priliv deviznih sredstev

2.5. Rast investicij v poslovna sredstva bo nad rastjo osebne, skupne in splošne porabe, kar še predvsem velja za naložbe lastnih sredstev v obratna sredstva.

2.6 Rast osebne in skupne porabe bo zaostajala za rastjo družbenega proizvoda.

2.7 Sredstva za skupno in splošno porabo se bodo povečala največ za rast družbenega proizvoda.

3. SKUPNE NALOGE

Postavljene naloge slonijo na družbeno-ekonomskih gibanjih doma in v svetu, pokazatelj iz preteklega obdobja in tendenc gibanja za načrtovano obdobje. Poslovna politika, naloge in ukrepi za doseg postavljenih ciljev za DO ELAN in njene sestavne dele za načrtovano obdobje so naslednji:

3.1 Za uresničevanje plana celotnega prihodka in njegovih elementov, predvsem dohodka bo aktivnost usmerjena k nadaljni dinamični proizvodnji na podlagi izboljšanja kvalitetnih osnov od doseganja večje produktivnosti dela, boljše izrabo zmogljivosti, še posebno pa večjo učinkovitost vloženih sredstev, kar pa zahteva:

- hitrejše prilagajanje zahtevam domačega in tujega tržišča z aktivizacijo marketinga,

– hitrejša uvajanje modernih delovnih-proizvodnih-tehno-
loških postopkov, znanja in raziskovalnih dosežkov ter z učinkovitejšim spodbijanjem inventivne dejavnosti,

– povečanje proizvodnje, ki racionalno nadomešča uvoz,
– produktivno izkoriščanje delovnega časa, boljše izkoriščanje predmetov dela in sredstev za delo, varčevati s surovinami, repromaterialom, energijo idr.,

– zniževanje oz. zadrževanje vseh stroškov poslovanja s povečano pozornostjo racionalnejšega izkoriščanja osnovnih surovin in materiala s posebnim poudarkom na zboljšanje kvalitete nasploh. S tem pa je treba doseči oz. obdržati na trgih nivo kvalitete pri vseh lastnih in komplementarnih izdelkih, ki se plasirajo pod imenom ELAN,

– prisvajanje OD po rezultatih živega in minulega dela,
– zagotoviti primerljive informacijske osnove, ki bodo omogočale smotrne poslovne in druge odločitve,

– sredstva za OD in skupno porabo (osebna poraba) morajo naraščati počasneje od rasti dohodka oz. družbenega proizvoda in sicer v razmerju kot je določeno v tem planu,

– udeleženci v svobodni menjavi dela zagotovijo dosledno izvrševanje medsebojnih obveznosti pri izvajanju programov s samoupravnim sporazumom o temeljih plana (SaSoTP) dogovorjenih nalog.

3.2 Da dosežemo planirani realni obseg investicij in se približamo predvideni strukturi, bodo investitorji, sovlagatelji in banke usmerjali razpoložljiva sredstva predvsem v dokončevanje že začetih objektov na področjih, ki ustrezajo dogovorjenim kriterijem, predvsem kriteriju pospeševanja izvoza in boljši učinkovitosti.

Na tem področju je potrebno:

– povečati stopnjo samofinansiranja investicij z doslednejšim uveljavljanjem sprejetih načel pri razporejanju dohodka,

– tuje kredite in protivrednosti tujih kreditov koristiti skladno z dogovorom o temeljih družbenega plana SRS za plan-sko obdobje,

– preprečevati stalno prekoračevanje predračunskih vrednosti investicij, do katerih prihaja pretežno po lastni krivdi zaradi nerealne ocene časa za izgradnjo, nestrokovne ocene stroškov izgradnje in nestrokovno izvedenih del. Potrebno je stalno spremljanje izvrševanja investicijskega programa, organi delavskega nadzorstva pa na podlagi določil kontrolirajo vzroke prekoračevanja oz. odstopanja,

– za nove investicije, ki niso vključene v SaS temeljih plana, niti v srednjeročnem planu, se ne more računati na kreditiranje bank, niti ne na soglasje v zvezi s preskrbo surovin, repromateriala, energije in opreme iz uvoza,

– pospešiti postopke za pridobivanje potrebnih soglasij in dovoljenj pri lokacijski dokumentaciji, pravočasni in kvalitetni pripravi ter izdelavi dokumentov.

3.3 Ekonomska politika na področju tržišča in cen ter usmeritev skupnih naporov v zagotovitev takšnih pogojev, da bo splošna raven cen pod doseženo v preteklem obdobju. S sprejemanjem sistemskih zakonov o družbeni kontroli cen se bo nadaljeval proces prenosa pravic in odgovornosti za uresničitev ciljev na področju cen.

Za izvajanje sprejete politike cen ter zagotavljanju čim bolj nemotene preskrbe bo sprejetih vrsto družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov.

3.4 TOZD bodo pospešile neposredno sporazumevanje in povezovanje v okviru delovne organizacije, celotnega slovenskega in jugoslovanskega prostora ter združevanje dela in sredstev za povečanje izvoza in skupno ustvarjenega deviznega prihodka, kakor tudi racionalno substitucijo uvoza. S samoupravnimi sporazumi, ki jih bo potrebno sprejeti, je treba opredeliti udeležbo vsake TOZD pri ustvarjenem deviznem prihodu ter v tem okviru uveljaviti skupno planiranje, skupni riziko in odgovornost vseh, ki medsebojno trajno sodelujejo v mednarodni menjavi.

4. ZAKLJUČEK

Smernice in gospodarski načrt za leto 1980 so skupni dogovor vseh TOZD in DSSS v DO ELAN, ki jih z dopolnitvami in predlogi sprejmejo zbori delavcev, potrdi pa delavski svet DO ELAN na osnovi predhodnih sklepov delavskih svetov TOZD in DSSS.

5. PLAN INVESTICIJ v poslovna sredstva

5.1 Namen investicij:

– 59,35 % vseh nameranih investicij v osnovna sredstva so novi gradbeni objekti, za stroje in naprave pa načrtujemo 40,65 % od skupnih naložb.

– Po posameznih temeljnih organizacijah zavzemajo pomembno oz. glavno mesto:

• v TOZD SMUČI dodatna naložba v halo B1 – stroji in temperirnica, sovlaganja v Sarajevu: ELAN – UNIS

• v TOZD ŠPORTNA ORODJA izgradnja skladišča lestev in sovlaganje v galvaniko: VERIGA – PLAMEN – ELAN

• v TOZD PLASTIKA so poleg nabave strojev planirani projekti za investicije v letu 1981

• v TOZD TRGOVINA je pomembna naložba v novo trgovino v Zagrebu, kjer naj pride posebej do izraza združevanje sredstev med proizvodnjo in prometom (Univerzale, Trio Obrovac, Vis Varaždin)

• v TOZD INŠTITUT so načrtovani stroji – oprema

• v TOZD VZDRŽEVANJE zavzemajo prvo mesto naprave in stroji, 34,48 % pa gradbeni objekti.

5.2 Pristop k realizaciji načrta investicij:

– Prvo načelo velja, da bo investicijski program izpeljan v mejah razpoložljivih sredstev. Krediti, ki so načrtovani, so dosežaj šele plani, koliko jih bo dejansko odobrenih se bo šele videlo. Upoštevati moramo še ostrejša kriterija kakor v letu 1979.

– Drugo načelo, najprej (prva prioriteta) bomo vlagali v tiste naložbe, ki so bile začete v letu 1979, in prej, pa je nujno, da se jih dokonča in vložijo dodatki z namenom funkcionalnosti in racionalnosti.

– Tretje načelo, nove naložbe imajo (druga prioriteta) prednost, če se ugotovi skupen interes in potreba vseh TOZD v DO ali TOZD v DO in OZD izven DO ELAN, za naložbo in združevanje sredstev in dela.

– Četrto načelo, vse druge investicije v osnovna sredstva (tretja prioriteta), ki niso obsežene v tč. 5.2 v drugi ali tretji alineji.

5.3 Financiranje investicij

– V TOZD SMUČI je zagotovljenih lastnih sredstev 37,25 %, predvideni krediti, ki so dokaj gotovi, ker velja zanje prva prioriteta in v poštev bo prišlo združevanje sredstev in dela (UNIS-ELAN) znašajo 47,30 %, manjkajoča sredstva t. j. 15,45 % pa bo potrebno še zagotoviti.

– V TOZD Športna orodja, so bančna sredstva zagotovljena, v kolikor bi prišlo do združevanja dela in sredstev ELAN-VERIGA-PLAMEN. V ostalem velja, da ima TOZD SO investicijska vlaganja pokrita, za leto 1980, ker ima neizkoriščena amortizacijska sredstva iz preteklih obdobj.

– TOZD PLASTIKA bo v letu 1980 100 % naložbe krila iz lastnih sredstev, primanjkljaj, ki je v tabeli izkazan, ga v skrajnem primeru 50 % lahko pokrije iz amortizacije, ki ni bila porabljena v preteklem obdobju.

– TOZD TRGOVINA bo svojo nameravano naložbo v Zagrebu realizirala sama tako, da bodo druge prometne organizacije združile sredstva. Tako združena sredstva morajo doseči din 12.000.000,00, da je banka voljna ugoditi kreditnemu zahtevku.

– V TOZD INŠTITUT je v celoti mogoče realizirati načrt tako, da pridobimo dodatna sredstva RSS, sicer pridejo v poštev samo lastna sredstva, ki predstavljajo 29 % programa.

– TOZD VZDRŽEVANJE ima za svoje naložbe lastnih sredstev 34,88 %, banka pa je pripravljena odobriti 50 % kredita, ker so investicije te dejavnosti splošnega pomena za DO in imajo tretman združevanja.

– DS Skupnih služb se v celoti pokriva iz obračuna amortizacije.

5.4 Zaključna stališča

– Pri tem financiranju smo upoštevali 100 % amortizacijo iz razloga, ker bomo vsa sredstva po ZR /79 izločili namensko za obratna sredstva.

– Pri nabavi strojev in opreme kakor tudi izbire projekta za objekte, bomo posvetili posebno pozornost kaj, kje in zakaj nabavljamo.

– Navzlic načelu (5.3 prva alineja) bomo skrbno pretehtali vsako novo naložbo, da bomo tako dosegli kar najsmotnejše vlaganje sredstev.

6. DRUŽBENI STANDARD

Na področju družbenega standarda za prihodnje obdobje je predvideno:

6.1 Sredstva za stanovanjsko gradnjo, ki tvorijo 9 % prispevek od osebnih dohodkov in se pokrivajo iz čistega dohodka, se bodo tako zbrana stanovanjska sredstva v letu 1980 porabila:

• 5 % za združevanje v samoupravni stanovanjski skupnosti,

(Nadaljevanje na 4. strani)



Hala B in B 1 z južne strani